

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200851

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

K81.6

P28 P

Accession No.

K1085

Author

పుట్టి శ్రీ . శ్రీ . శ్రీ .

Title

విద్యాభ్యాసము .

This book should be returned on or before the date
last marked below.

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

(ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರದ್ದಾಗಿವೆ)

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ

ಶಿವಮೊಗ್ಗ

೧೯೩೩

ಸತ್ಯರೋಧನ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರಂ

ಮುನ್ನುಡಿ

‘ಇಂದುವದನೆ ಕುಂದರದನೆ ಪ್ರಕೃತಿ ರೂಪಸಿ’ ಯಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ‘ರಕ್ತನಬಿ ರಕ್ತಮುಖಿ ಪ್ರಕೃತಿ ರಾಕ್ಷಸಿ’ ಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾಳೆ. ಚೈತ್ರವಸರಾಜಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಯು ರೂಪಸಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ದವಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಆಕೆಯು ರಾಕ್ಷಸಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಕೆಂದುಬ್ಬಿ, ಹೂಗೇನೆ, ಮುಂಗುಳನಗೆ, ಮುಂಗುರಳು, ಇಸಿಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮನಮೋಹಿತಮವ ಮುದ್ದು ಮೋಗವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಲಲಿತೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಸ್ಥಿ ಪಂಜರವನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಆಕೆಯು ರುದ್ರಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಣ್ಣುಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಇಂಚರಗೈಯುವ ಗಿಳಿಕೋಗಿಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೋಮಲೆಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾಳೆ. ತುರುಶವಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವ ವಜ್ರಚಂಚುವಳ ಗಿಡುಗ ರಣಹದ್ದುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕಠೋರಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರವೂ ರಮಣೀಯವೂ ಮಿಳಿತವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಜವಾದ ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯದಂತೆ ರೌದ್ರವೂ ಆರಾಧನೆಯ ದೇವತೆಯೇ. ಯಾವುದನ್ನು ಜಿಟ್ಟು ಯಾವುದನ್ನು ಹಿಡಿದರೂ ಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುವ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಲಿತ್ಯಕಿಂತಲೂ ರೌದ್ರವೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಲಾಲಿತ್ಯ ಬೇಕಾದವರು ‘ಕೋಳಲು’, ‘ನಮಿಲು’ ಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುವುದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾಂಚಜನ್ಯ! ಕೋಳಲ ದನಿಯನ್ನು ಆಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹೋಗಬೇಕು ಬೃಂದಾವನಕ್ಕೆ!

ಈ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ‘ಕಲ್ಪ’, ‘ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ’, ‘ಪಾಂಚಜನ್ಯ’, ‘ಇಂದಿನ ದೇವರು’, ‘ಆತ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ’, ‘ಶ್ರಾವಣ ಸಂಧ್ಯಾಸಮೀರಣ’ ಮೊದಲಾದುವು ವಿಶ್ವಕರ್ಣಾಟಕ, ಪ್ರಬುದ್ಧಕರ್ಣಾಟಕ ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆ. ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೆರವಾದ ಚಿರಂಜೀವಿ ದೇ. ನಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ದೇ. ರಾ. ವಿಜಯದೇವ ಇವರಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ವಂದನೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘದಿಂದ ಇದನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಲು ಕಾರಣರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ದೇ. ರಾ. ಮಾನಸ್ವಿ ನವರಿಗೂ, ಶ್ರೀಯುತ ಕೂಡಲಿ ಚಿದಂಬರಂ ರವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾದ ನಮಸ್ಕಾರ. ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ವೆಸ್ಲಿ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ ವಾದ ವಂದನೆ.

ವೈ. ಸೂರು,
೧೬-೭-೧೯೩೩.

ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವ.

ವಿಜ್ಞಾಪನೆ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವನವರ ಕವನಗಳ ಸ್ತಂಭವು ಸಂಗ್ರಹವಾದ 'ಕೊಳಲು' ಹೊರಬಿದ್ದು ಮೂರು ವರುಷಗಳ ಮೇಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದವರ ಕವನಕಲೆಯು ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ—ದಿನದಿನವೂ ಹೊಸ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ—ಅವರ ಕವನಗಳ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಗ್ರಹವೊಂದು ಇದುವರೆಗೂ ತೋರದಿದ್ದು ಸೋಜಿಗವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಪಾಂಚ ಜನ್ಮ' ವೆಂಬ ಈ ಕವನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಲು ನಮಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಈ ಕೃತಿ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಒರನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘವು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವನವರಿಗೆ ಚಿರ ಋಣಿಯಾಗಿರುವುದು.

ರಕ್ಷಾಕವಚದ ಮೇಲೆ ತೋರುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಯುತ 'ಆನಂದ' ರಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರು.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ, | ಕೂಡಲಿ ಚಿದಂಬರಂ,
ಶ್ರೀಮುಖ ಸಂ | ದ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ. | ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ.

ವಿವರ

				ಪುಟ
✓೧.	ಪಾಂಚಜನ್ಯ	....	....	೭
೨.	ಕಾಳಿ ಬರುವಳು	....	....	೧೧
✓೩.	ಕುಮಾರ ನ್ಯಾಸ	....	....	೧೪
೪.	ವಿಷ್ಣುವ ಮೂರ್ತಿ	....	....	೧೭
೫.	ಭೈರವ ನಾರಿ	....	....	೨೦
✓೬.	ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ	....	....	೨೧
೭.	ಶ್ರಾವಣ ಸಂಧ್ಯಾಸಮೀಪಣ	....	....	೨೩
೮.	ಜಪನಾದಿ	....	....	೨೬
೯.	ರಕ್ತಧುನಿ	....	....	೩೩
೧೦.	ಕವಿ	....	....	೩೬
೧೧.	ಭರತಮಾತೆ	....	....	೩೭
೧೨.	ಮತಿಲಾಲ ಸೆಹರೂ	....	....	೩೯
೧೩.	ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ	....	....	೪೦
೧೪.	ಭರತಮಾತೆಗೆ	....	....	೪೧
೧೫.	ಇಂದಿನ ದೇವರು	....	....	೪೨
೧೬.	ಆತ್ಮರೈದ್ದೆ	....	....	೪೪
೧೭.	ಮಲ್ಲಗೀತೆ	....	....	೪೫
೧೮.	ಕಾಳರಾತ್ರಿ	....	....	೫೩
೧೯.	ಭಾರತ ಕವಸ್ತ್ರನಿ	....	....	೫೪
೨೦.	ಬುದ್ಧ ದೇವ	....	....	೫೫
೨೧.	ಮುಕ್ತಿರಾಯ	....	....	೫೬
✓೨೨.	ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರೇತ	....	....	೬೩
೨೩.	ಕಲ್ಪಿ	....	....	೬೭
೨೪.	ಅವತಾರ	....	....	೭೩

ಈ ಲೇಖಕರ ಇತರ ಕೃತಿಗಳು

ಜೊಮ್ಮನುಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದು ಜೋಗಿ (ಕವನ)

ಎರಡು ನಾಟಕಗಳು—

ಯಮನ ಸೋಲು ;
ಬಿರುಗಾಳಿ.

ಕೊಳಲು (ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)
ನನ್ನ ಗೋವಾಲ (ದೃಶ್ಯ)
ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರ (ಭಾಷಣ)
ಹಾಳೂರು (ಕವನ)

ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು—

ಮಹಾರಾತ್ರಿ ;
ಶ್ಮಶಾನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ;
ಜಲಗಾರ.

ಪಾಲ್ನೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ (ದೃಶ್ಯ)
ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ (ಜೀವನ ಚರಿತೆ)
ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಶ್ಯ)
ವಿವೇಕವಾಣಿ (ಗದ್ಯಪದ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ)
ಸಪು (ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಸಡೆ ಮುಂದೆ, ಸಡೆ ಮುಂದೆ,
ಸುಗ್ಗಿ ಸಡೆ, ಮುಂದೆ !
ಬಗ್ಗಿ ದೆಯೆ, ಕುಗ್ಗಿ ದೆಯೆ,
ಹುಗ್ಗಿ ಸಡೆ ಮುಂದೆ !

ಬೆಚ್ಚ ಬಡು, ನೆಚ್ಚ ನೆಡು
ಕೆಚ್ಚ ದೆಯೆ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ;
ಸೆರೆಯ ಹರಿ, ಅರಿಯಸಿರಿ,
ಹುಟ್ಟಳಿಸು ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ !
ನಾಸಳಿವೆ, ನೀಸಳಿವೆ,
ಸಮ್ಮೆಲುಬುಗಳ ಮೇಲೆ
ಮೂಡುವುದು, ಮೂಡುವುದು
ಸವಭಾರತದ ಲೀಲೆ !
ಸೊಂದ ದನಿ, ಕಣ್ಣು ಪನಿ,
ಒಂದೆ ಎಂದೊರೆಯದಿರು !
ತೆತ್ತ ಹಣ, ಸತ್ತ ಹಣ,
ಹೋಯ್ತೆಂದು ವೊರೆಯದಿರು !
ವೊಡವಿಯೊಳಗಡಗಿರುವ
ತಳಹದಿಯ ತೆಗಳುವರೆ ?
ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವರಮನೆಯ
ಸಿರಿಯೊಂದ ಹೂಗಳುವರೆ ?
ಎಲ್ಲ ಇದೆ, ಎಲ್ಲ ಇದೆ,
ನಿತ್ಯತೆಯ ಗಬ್ಬದಲಿ ;

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಮುಂದೆಯದು ತೋರುವುದು
ಜಡುಗಡೆಯ ಹಬ್ಬದಲಿ !
ನೆಚ್ಚು ಗೆಡಬೇಡ ನಡೆ,
ಕೆಚ್ಚೆ ದೆಯ ಕಲಿಯೆ !
ಬೆಚ್ಚೆ ದರೆ, ಬೆದರದರೆ,
ಕಾಳಿಗದು ಬಲಿಯೆ ?

ಭರತಖಂಡದ ಪಿತವೆ
ನನ್ನ ಪಿತ ಎಂದು,
ಭರತಮಾತೆಯ ಮತವೆ
ನನ್ನ ಮತ ಎಂದು,
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಸುತರೆ
ಸೋದರರು ಎಂದು,
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಮುಕ್ತಿ
ಮುಕ್ತಿ ನನಗೆಂದು,
ನುಗ್ಗು ಮುಂದಕೆ, ಧೀರ,
ಕಾಳೆಗದ ಕೊಲೆಗೆ !
ನುಗ್ಗು ಮರಣಕೆ, ವೀರ,
ಸಗ್ಗದಾ ಸೆಲೆಗೆ !

ನೋಡದೋ, ನೋಡಲ್ಲಿ,
ದರ್ಶರಥದಡಿಯಲ್ಲಿ
ಹೊರಳುತ್ತಿರುವಳು ತಾಯಿ
ನೆತ್ತರನ ವುಡಿಯಲ್ಲಿ !
ಬಾಳನೊರೆಯಿಂದ ಹಿರಿ !
ನುಗ್ಗು, ನಡೆ, ಕಟ್ಟ, ಹರಿ !
ತಡೆಯೆ ಬಂದವರ ಇರಿ !
ಬಲಿಯುವಳು ಜಯದ ಸಿರಿ !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಬಸ್ಮ ಪೊಂದಳಿದರೇಂ ?
ನೂರಹವು ಬಲಿಗೆ !
ಕಾಳಗದೊಳೆಯಲೇಂ ?
ಸಾವೆ ಸಿರಿ ಕಲಿಗೆ !

ಸಿಂತೇನು ನೋಡುತ್ತಿಹ ?
ಹದಗುವರೆ ಇಲ್ಲಿ ?
ಮನಣವಾಗಲಿ ಎದೆಯು
ರಣರಂಗದಲ್ಲ !
ಸತ್ತರನು ನೋಡುವೆಯ ?
ಸತ್ತವರ ನೋಡುವೆಯ ?
ಕಂಕಾಲಗಳ ಗೂಡೆ ?
ಮರುಳುಗಳ ನೆಲೆಜೀಡೆ ?
ಕಾಳಿಯುಳುಕುವಳೇನು
ರಕ್ತಸರ ಬಲಿಗೆ ?
ಸಮರ ರಂಗದ ನಡುವೆ
ಜಿದರಕೆಯೆ ಕಲಿಗೆ ?
ಹಾ, ನೋವು ! ಹಾ, ನೋವು !
ಎಂದೆಲ್ಲ ಕೂಗುವರೆ ?
ಹಾ ನೀರು ! ಹಾ ನೀರು !
ಎಂದನುವ ನೀಗುವರೆ ?
ಕೂಗಿಗದೆಗರಗದಿರು !
ಜೀಸೆಯಿರೆ ಮರುಗದಿರು !
ಕಂಬನಿಯ ಕರೆಯದಿರು,
ಗುರಿಯ ಮರೆಯದಿರು ;
ಕಲಿಯೆ, ಹಿಂಜರಿಯದಿರು,
ತಾಯ ತೊರೆಯದಿರು !
ಎಲ್ಲುಬುಗಳ ತೊಲೆಗಳಲಿ,

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ವಾಂಸದಾ ಮಣ್ಣಿ ನಲಿ,
ನೆತ್ತರನ ನೀರಿನಲಿ,
ಬೇಸೆ, ಜಿಸುಸುಯಿ ನಲಿ,
ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಿರಿಗೊಡಿಯ

ಮಸಣದಲಿ ಕಟ್ಟು !

ಪಾವನದ ತಾಯಡಿಯ

ಬಲೈಯಲಿ ಮುಟ್ಟು !

ಆತ್ಮ ವಚ್ಚುತವೆಂದು,

ಜನ್ಮಗಳು ಒಪುವೆಂದು,

ಮೃತ್ಯು ಸಶ್ವರವೆಂದು,

ಭಾರತಿಗೆ ಜಯ ಎಂದು,

ನಡೆ ಮುಂದೆ, ನಡೆ ಮುಂದೆ,

ನುಗ್ಗಿ ನಡೆ, ಮುಂದೆ !

ಜಗ್ಗ ದೆಯೆ, ಕುಗ್ಗ ದೆಯೆ,

ಹಿಗ್ಗಿ ನಡೆ, ಮುಂದೆ !

ಕಾಳಿ ಬರುವಳು

ಸೋಡು, ಬರುತಲಿರುಪದೋ
ರುದ್ರ ಭದ್ರ ಕಾಳಿಯು !
ದೇವಿ, ಚಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ,
ರಕ್ತ ರುಂಡನಾಲಿಯು !
ಡಮ ಡಮ ಡಮ ಡೋಲು ಒಡಿ !
ಭಂ ಭಂ ಭಂ ಕಾಕು ನುಡಿ !
ಧಮಿ ಧಮಿ ಧಮಿ ಎಂದು ಕುಣಿ !
ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಎಂದು ಮಣಿ !
ಸೋಡು, ಬರುತಲಿರುಪದೋ
ರುದ್ರ ಭದ್ರ ಕಾಳಿಯು !
ದೇವಿ, ಚಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ,
ರಕ್ತ ರುಂಡನಾಲಿಯು !

ಸ್ತೋಮಸ್ತೋಮ ಕೃಯ ತಾಳ,
ಭೂಮಿಯೊಂದು ಕೃಯ ತಾಳ,
ಒಡಿದು ಒಡಿದು ಬರುವಳು !
ಜನನ ಬಂದು ಅಡಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ !
ಮರಣ ಬಂದು ಅಡಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ !
ಕುಣಿದು ಕುಣಿದು ಬರುವಳು !
ಮಿಂಚಸೊಂದು ಕೃಲಿ ಪಡಿದು,
ಸಿಡಿಲಸೊಂದು ಕೃಲಿ ಪಡಿದು,
ಜಾನ ಡೋಳ ಬಡಿಯುತ್ತ
ಮನವಸೊಮ್ಮೆ ಮೆಟ್ಟಿ ತುಳಿದು
ಎದೆಯಸೊಮ್ಮೆ ಮೆಟ್ಟಿ ನಲಿದು

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಕಿವಿದೆರೆಯನು ಒಡೆಯುತ್ತ !
ನೋಡು, ಬರುತಲಿರುವದೋ
ರುದ್ರ ಭದ್ರ ಕಾಳಿಯು !
ದೇವಿ, ಚಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ,
ರಕ್ತ ರುಂಡನಾಲಿಯು !

ಬಂದು ಅಡಿಯ ಸಿಟ್ಟು ತೆಗೆಯೆ,
ಶ ಶಾಸನ ಮೆರೆವುದು !
ಮತ್ತೊಂದು ಅಡಿಯಸಿಟ್ಟು ತೆಗೆಯೆ,
ಉದ್ಧಾನ ನಲಿವುದು !
ದೇಶವೊಂದುಕ್ಕೆಯ ಖಡ್ಗ
ಬಡಿ ಬಡಿದು ಬರುವಳು ;
ಕಾಲವೊಂದುಕ್ಕೆಯ ಖಡ್ಗ
ಕಡಿ ಕಡಿದು ಬರುವಳು !
ಕೂಳೆ ಕೂಳೆಯುವ ಕಣ್ಣಳಿಂದ
ಕಾರ್ತಿಂಜ ಕಾರುತ,
ಗುಡು ಗುಡುಗುವ ಕಂಠದಿಂದ
ಕಾರ್ತಿಕಗ ಜೀರುತ,
ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ರುದ್ರಶಿಖಿಯ
ಕೈಲಿ ಪಿಡಿದು ಬರುವಳು ;
ಹಿರಿಯ ಇರುವ ಕರಿಯ ತಿರುಳ
ಮೈಲಿ ಮುಡಿದು ಬರುವಳು ;
ಕಡಲ ವಾಣಿಯವಳ ವಾಣಿ,
ಕೂಗಿ ರೇಗಿ ಬರುವಳು ;
ಕೃಷ್ಣ ಮೇಘ ಸದೃಶವೇಣಿ
ತೂರಿ ಜೀರಿ ಬರುವಳು !
ಪ್ರಳಯದಿಂ ಸೃಷ್ಟಿಯನು
ಮೇಲೆತ್ತಿ ಬರುವಳು ;

ಕಾಳಿ ಬರುವಳು

ಪ್ರಳಯದಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯನು
ಕೆಳಗೊತ್ತಿ ಬರುವಳು !
ಅವ್ಯಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮದೇವಿಯ ಮೇಲೆ
ಕುಣಿದಾಡಿ ಬರುವಳು !
ವ್ಯಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮವೆನ್ನ ಲೇಲಿ
ಎಸುತೋಡಿ ಬರುವಳು !
ವಿಜಯ ರಣೋಸ್ಮತ್ತೆಯಾಗಿ
ಬರುವಳಾದಿ ಮಾಯೆಯು ;
ಮಕ್ಕಳೆದೆಯು ಅಳಲಸೀಗಿ
ಬರುವಳದೋ ತಾಯಿಯು !
ಸೋಡು, ಬರುತಲಿರುವಳದೋ
ರುದ್ರ ಭದ್ರ ಕಾಳಿಯು ;
.ವೇಪ, ಚಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ,
ರಕ್ತ ರುಂಡನಾಲಿಯು.

ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ

ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ಹಾಡಿದನೆಂದರೆ,
ಕಲಿಯುಗ ದ್ವಾಪರವಾಗುವುದು !
ಭಾರತ ಕಣ್ಣಲಿ ಕುಣಿವುದು ; ಮೈಯ್ಯಲಿ
ಮಿಂಚಿನ ಹೊಳೆ ತುಳುಕಾಡುವುದು !

ಆ ಕುರುಭೂಮಿಯು ತೋರುವುದು ;
ಆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ,
ಆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ,
ಪಟುಭಟರಾರ್ಥಟ ಕೇಳುವುದು !
ಮೈ ನವಿರೇಳುವುದು !
ಹೊಳೆಯುವ ಕೈದುಗಳಾಟದಲ್ಲಿ,
ಕಲಿಗಳ ಕದನದ ಕೂಟದಲ್ಲಿ,
ತಾಗುವ ಗದೆಗಳ ಸಂಘಟ್ಟಣೆಯಲ್ಲಿ,
ರಥ ಚಕ್ರಧ್ವನಿ ಚೀತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ,
ಸಾಯ್ವರ ಶಾಸದಲ್ಲಿ,
ಜೀರ್ಣ ತಾಪದಲ್ಲಿ,
ನಸುಸೋತಿರುವರ ಕೋಪದಲ್ಲಿ,
ನೆರೆಗೆದಿ ಹರಾಟೋಪದಲ್ಲಿ,
ನುಗ್ಗುವ ಸೈನ್ಯದ ಹಾಹಾರವದಲ್ಲಿ,
ಕೆನೆಯುವ ಹಯಗಳ ಹೇಷಾರವದಲ್ಲಿ,
ಕಿವಿ ಜಿರಿಯುವುದು !
ಎದೆ ಮೂಿಯುವುದು !
ಬಸಿಯುವ ಮಜ್ಜೆಯ ಪಂಕದೊಳಗೂಡಿ,
ಚಿಮ್ಮುವ ರಕ್ತದ ಬುಗ್ಗೆಯ ನೋಡಿ

ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ
 ಕಣ್ಣೊ ಜೆಯುವುದು !
 ಮೈ ನಡುಗುವುದು !

ಕೇಳಿರಿ ! ಪಾರ್ಥನ ಸಾರಥಿಯು
 ರಣ ಗೀತೆಯನು,
 ರಣ ನೀತಿಯನು,
 ಬೋಧಿಸುವನು ನಿರ್ಭೀತಿಯನು !
 ಕುರು ರಂಗದ ಶರಶಯ್ಯೆಯಲಿ
 ಭೀಷ್ಮನು ಮಲಗಿಹನು !
 ಹೇಣಗಳ ಬಣಬೆಯ ಮಂಚದಲಿ
 ದ್ರೋಣನು ಬಿದ್ದಿ ಹನು !
 ಸತ್ತರವೀಂಟುತಲಿರುವನು ಭೀಮನು
 ಅಯ್ಯೋ, ನೋಡಲ್ಲಿ !
 ರಥದಿಂದುರುಳುತಲಿರುವನು ಕರ್ಣನು,
 ಹಾ ! ಹಾ ! ನೋಡಲ್ಲಿ !
 ರಣ ಚಂಡಿಯು ಆ ಬೆಂಕಿಯ ಮಗಳು
 ಹಣ್ಣಿನ ರೂಪದ ಬರಸಿಡಿಲವಳು !
 ಮುಗುಳ್ಗೆ ಬೀರುತ ನೋಡಲ್ಲಿ
 ಸಂತಿರುವಳು ರಣರಂಗದಲಿ
 ಪ್ರಾಣದಿ ಮುಡಿಗೈದಿರಿ !

ವೈಶಂಪಾಯನ ಸರಸಿಯ ತೀರದಿ
 ತೋರುವರಾರಲ್ಲಿ ?
 ಕೌರವದೇವನು ಸಿಡಿಲಾಗಿರುವನು
 ಭೀಮನ ಸರಿಸದಲಿ !
 ವೈರಿಯ ಎದೆಯನು
 ಬಡಿಯುವ ಗದೆಯನು
 ಮೇಲೆತ್ತಿರುವನು ನೋಡಲ್ಲಿ !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಭೀಮನು ಬಿದ್ದನೆ!

ಕೌರವ ಗೆದ್ದನೆ!

ಮುಂದಾಗುವುದನು ಕಾಣಲ್ಲಿ!

ಇದಾವ ನ್ಯಾಯ!

ಏನನ್ಯಾಯ!

ಕೃಷ್ಣನ ಕುರುಕವ ಸೋಡಲ್ಲಿ!

ಏನನು ಸೋಡುವೆ? ತಡೆಯುವೆ ಏಕೆ?

ಕೌರವರಾಯನು ಮಡಿಯಲೆ ಬೀಕೆ?

ಯುವಕನೆ ತುಡುಕು ಕಠಾರಿಯನು!

ಹೊಡೆ, ರಣಭೇರಿಯನು!

ನಡೆ, ನಡೆ! ಊದು ತುತ್ತೂರಿಯನು!

ಕರೆ, ರಣಮಾರಿಯನು!

ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ಹಾಡಿದನೆಂದರೆ,

ಕಲಿಯುಗ ದ್ವಾಪರವಾಗುವುದು!

ಭಾರತ ಕಣ್ಣಲಿ ಕುಣಿವುದು, ಮೆಯ್ಯಲಿ

ಮಿಂಚಿನ ಹೊಳೆ ತುಳುಕಾಡುವುದು!

ಕಲಿ ಕೆಚ್ಚಾಗುವನು!

ಕಪಿ ಮುಚ್ಚಾಗುವನು!

ವಿಪ್ಲವ ಮೂರ್ತಿ

ವಿಲಯದ ವಿಪ್ಲವ ಮೂರ್ತಿಯು ನಾನು,

ಕಾಳಿಯು ನಾನು,

ರುದ್ರನು ನಾನು,

ತಾಂಡವಗೈಯುವ ಭೈರವ ನಾನು !

ಬೊಮ್ಮ ವನೋಡೆಯುವ ಬರಸಿಡಿಲಾನು,

ಕರ್ಮಗಿಲೋಗಿಯುವ ಕಾರ್ಮಿಂಚಾನು ;

ಹೆಣ್ಣೊ ರಲಂಚರ ನಾನು,

ಕಣ್ಣೊಂಚಾನು !

ಮಸಣದ ಸೂಡಿನ ಬಿಂಕಿಯು ನಾನು,

ಮೃತ್ಯುವು ನಾನು,

ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ನಾನು !

ರುದ್ರನ ತಲೆಯಲಿ ಚಂದ್ರನು ನಾನು,

ಗಂಗೆಯು ನಾನು,

ಕೇಸರಿಗಣ್ಣಾನು !

ಸಿಡಿಲಿನ ಗಂಡನು ನಾನು !

ಮಿಂಚಿನ ಮಿಂಡನು ನಾನು !

ಹೆಣ್ಣುಳ ಮೊಗದ ಮುಗುಳ್ಗೆ ನಾನು,

ಕೆನ್ನೆಯ ಕೆಂಪಾನು,

ಕಣ್ಣುಳ ಸೊಂಪಾನು,

ಅವರಿಗೊರಲಿನ ಬೀಣೆಯು ನಾನು !

ಮಸಣದ ದೆವ್ವದ ಚೀರುಲಿ ನಾನು

ಸಿಡಿಮದ್ದಿನ ಪೇರುಂಡೆಯು ನಾನು ;

ಸಿಡಿವ ಫರಂಗಿಯು ನಾನು,

ಸಿಡಿಲಿನ ಪುಡಿ ನಾನು,

ಮಿಂಚಿನ ಕಿಡಿ ನಾನು !

ಹಾವಿನ ಬಾಯಲಿ ವಿಷ ನಾನು !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ತಾಯಿಯರೆದೆಯಲಿ ಹಾಲಾನು !

ಕೌರವ ನಾನು,

ಕೌರವನೆದೆಯಲಿ ಕೆಚ್ಚಾನು ;

ಮೇಣವನೆತ್ತಿದ ಬಲ್ಲದೆ ನಾನು !

ರಾವಣ ನಾನು,

ರಾವಣನೊಲೈಯ ಕಿಚ್ಚಾನು,

ಮೇಣವನುರದಲಿ ಶಕ್ತಿಯು ನಾನು !

ಉಸ್ಮತ್ತನು ನಾನು,

ಸ್ಥಿರ ಚಿತ್ತನು ನಾನು !

ಬಿಂಗದಿರನ ಜಿಸಿ ನಾನು,

ತಣ್ಣದಿರನ ತಂಪಾನು !

ಈಶ್ವರ ಶಿರದಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕೆರಳಿಪ

ರಾಮರಸಾಯನ ನಾನು !

ಹುಡುಗಿಯರೆದೆಯಲಿ ತುಂಬಿತುಳುಕುತಿಹ

ಬೇಟದ ಕಿಚ್ಚಾನು !

ನಲೈಯ ಹುಚ್ಚಾನು !

ಬನಗಿಳಿ ನಾನು,

ಕೋಗಿಲೆ ನಾನು,

ಬಣ್ಣದ ಮಳೆಬಿಲ್ಲಾನು,

ಚೆಲುವೆಯರುಡೆಗಳ ಚೆಲುವಂಚಾನು !

ಕೋವಿಯು ನಾನು,

ಸಿಡಿಗುಂಡಾನು,

ವೀರನ ಖಡ್ಗವು ನಾನು,

ಹರಿಯುವ ರಕ್ತದ ವಾಹಿನಿ ನಾನು !

ಲೋಹಿತ ವಿಪ್ಲವದುರಿ ನಾನು !

ಅವ್ಯಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಾನು ;

ವ್ಯಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಾನು,

ಮಾಯೆಯು ನಾನು,

ವಿಪ್ಲವ ಮೂರ್ತಿ

ಮಾಯಾತೀತನು ನಾನು,

ಕಾಲವು ನಾನು,

ದೇಶವು ನಾನು,

ಸಿಗುಣಿ ನಾನು,

ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯವೆಲ್ಲವು ನಾನು !

ಪರಶಿವ ನಾನು,

ಶ್ರೀಹರಿ ನಾನು !

ಕಾಫಿಯು ನಾನು,

ತಿಂಡಿಯು ನಾನು !

ಹುಚ್ಚಾ ನು !

ಅಂಬರ ಚುಂಬಿತ ಶುಭ್ರ ಹಿಮಾವೃತ

ದಿವ್ಯ ಹಿಮಾಲಯ ನಾನು !

ಮಿಂಚಿನ ಕಡಲನು ಕಡೆಯಲು ಮೂಡಿದ

ಸಿಡಿಲಿನ ಸಿಂಹವು ನಾನು !

ಕನ್ನಡ ನಾನು,

ಸಾಗರ ನಾನು,

ಕುಲ ಪರ್ವತ ನಾನು,

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಚಕ್ರವು ನಾನು !

ನಿದ್ರೆಯು ನಾನು !

ಹುಚ್ಚಿನ ಮುದ್ದಿಯು ನಾನು !

ಪಾಪವು ನಾನು,

ಸರಕವು ನಾನು,

ವೈಕುಂಠವು ನಾನು

ಸ್ವರ್ಗವು ನಾನು !

ತಾಂಡವಗೈಯುವ ಫೈರವ ನಾನು,

ಕಾಳಿಯು ನಾನು,

ರುದ್ರನು ನಾನು,

ವಿಲಯದ ವಿಪ್ಲವ ಮೂರ್ತಿಯು ನಾನು.

ಭೈರವನಾರಿ

ಕುಣಿಯುವಳಾರೀ ಭೈರವನಾರಿ
ರಣ ರಂಗದಲಿ ರೌದ್ರವ ತೋರಿ.

ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಂ ಕಿಡಿಗಳ ಕಾರಿ,
ದೆಸದೆಸದೆಸಗೆ ಒಡೆಯನು ಜೀರಿ,
ಕೆನ್ನಾ ಲಗೆಯಿಂ ರಕ್ತವ ಸೋರಿ,
ಹುಚ್ಚಳವೋಲುಸ್ತತ್ತೆ ಮೀರಿ ;

ಕಂಠದೊಳಂಜಿಪ ನರಶಿರಮಾಲೆ !
ಕರದಲಿ ರಂಜಿಪ ರುಕ್ಷ ಜ್ವಾಲೆ !
ಎಸಿದು ಕಾಳಿಯ ತಾಂಡವ ಲೀಲೆ ?
ತೂಗುತಲಿದೆ ವಿಶ್ವದ ಉಯ್ಯಾಲೆ !

ಭ್ರೂಭಂಗದಲಿ ಕೋಟ್ಯನು ಕೋಟಿ
ರಾಕ್ಷಸವೃಂದವ ಮುರಿಮುರಿದೊಟ್ಟಿ,
ಶ್ವಾಮೆಯು ನಗ್ನ ಭಯಂಕರಿಯಾಗಿ
ತಾಂಡವಗೈವಳು ಶಂಕರಿ, ಕೂಗಿ !

ನರ್ತನದಿಂ ನವಶಕ್ತಿಯು ಹೊಮ್ಮಿ,
ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ ಚಕ್ರಂ ಚಿಮ್ಮಿ,
ಜಡ ಚೇತನ ರೂಪುಗಳಾಗೊಡೆದು
ತೋರುವುದು ಸುಖದುಃಖಗಳನು ಹಡೆದು.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನು
 ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಕೋರುವವನು ವೀರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು ;
 ನೊಂದರೂ, ಬಿಂದರೂ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಕೈಬಿಡದೆ
 ಜವನ ದಾಡೆಯ ನುಗ್ಗುವವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ಆತ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ಬಲದ ಮಿಂಚುಗಳ ಸಂತೈಸಿ
 ಸಿಡಿಲುಗಳ ಬೋಳಿಸುವವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು ;
 ಹೊಡೆಯದೆಯೆ ತಡೆಯುವವನು ವೀರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ಗೆಲ್ಲದೆಯೆ ಗೆಲ್ಲುವವನು ವೀರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ಸಿಡಿಗುಂಡಿನೆದುರಿನಲಿ, ಕೂರಸಿಗಳೆದುರಿನಲಿ,
 ಕಷ್ಟದ ಸಂಕೋಲೆಗಳ ಕರಿಯ ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ,
 ಜೈಲಿನಲಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕ್ರೂರದರ್ಶನಲಿ,
 ಹರಿವೆದೆಯ ನೆತ್ತರಿನ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿಟ್ಟು,
 ಕಾಲ ಹಿಂದೆಗೈದಳಿವವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ದೇಶವಾತೆಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸುಖವನ್ನು ಬೀಳ್ವ,
 ದೇಶದ ಒದುಕಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಒದುಕನ್ನು ನೀಳ್ವ,
 ಹಿಂಸೆಯನಹಿಂಸೆಯಿಂ ಹಿಂಸಿಸಿಯೆ ಕೊಲ್ಲ,
 ಸಮರ ಲೋಲನೆ ನಮ್ಮ ವೀರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ಪ್ರೇಮಾಗಿ ಯಿಂ ದ್ವೇಷದಗ್ನಿಯನು ಸುಟ್ಟು,
 ದೇಹಶಕ್ತಿಯನಾತ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂ ಗೆದ್ದು,
 ಬಗೆಯಲ್ಲಿ, ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯನು
 ಬಿಟ್ಟು ಕೋರುವ ಭಟನು ವೀರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ಹೇಳದೆಯೆ ಕೇಳದೆಯೆ ದಳಪತಿಯು ನುಡಿದಂತೆ
 ಮಾಡುವವನಾವನೋ ಅವನೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು ;

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಕೋಪಿಸದೆ ಶತ್ರುವಿನ ರಭಸವಹ ಕೋಪವನು
 ಸಹನೆಯಿಂ ಗೆಲ್ಲುವ ಪರಾಕ್ರಮಿಯು ; ಬಲವಿರಲು
 ಬಲುಮೆಯನು ತೋರದನು ದಿವ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಉಪ್ಪು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರಲು
 ಇತರರನು ನೋಯಿಸದೆ ತನ್ನ ಜೀವನ ತೆತ್ತು
 ಕಾಯುವವನಾವನೋ ಅವನೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ಎಂದಿಗೂ ಆಣೆಯಿಡದವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ಎಂದಿಗೂ ಶಾಪಕೊಡದವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 { ರಾಕ್ಷಸೀ ಬಲದಿಂದ ನಮ್ಮ ನಾಳುವ ಜನರ
 ಹಳವಿಗೆಗೆ ಬಾಗದವನವನೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ತನ್ನ ಗೌರವ ಕೆಡದ ರೀತಿಯಲಿ ನಡೆಯುವನು,
 ತನ್ನ ಚಾಗಕೆ ತಾನೆ ಒಲು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡದವನು,
 { ಮೆರೆಯದೆಯೆ ಹಡೆದ ಮಾತೆಯ ಸೇವೆಯನು ಮಾಡಿ
 ಮೌನದಿಂ ಮಡಿವವನು ಧನ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !
 ಕಲಿಯುಗದ ಪ್ರಜ್ಞೆನ್ನ ಕಲ್ಪಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯು !

ಶ್ರಾವಣ ಸಂಧ್ಯಾನವಿಾರಣ

ಶ್ರಾವಣ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯ ಸಮೀರನು
ಅಮಂದಗಮನದಿ ಬರುತಿಹನು,
ಸುಯ್ಯನೆ ಜೀಸಿ ಬರುತಿಹನು !
ಪಡುಗಡಲಿನ ಪೆರ್ದೆರೆಗಳ ಗುಡಿಯಲಿ
ತುಂತುರುವನಿಗಳ ಕೂಡಾಡಿ,
ಬೆಳ್ಳೊ ರೆಯುರುಳಿಯ ಚೆಲಾಡಿ,
ಜಲಸಿಧಿ ಘೋಷದಿ ಬರುತಿಹನು,
ಕಡಲಿನ ವಾರ್ತೆಯ ತರುತಿಹನು !
ಶ್ಯಾಮಲಪಲ್ಲವ ಸುಮ ಸಂಪೂಜಿತ
ಭೀಮನಿಜಿತತರುರಾಜಿ ವಿರಾಜಿತ
ಮಲಯ ಸಹ್ಯವನ ಪರ್ವತ ಶಿಖರದಿ
ಯಾತ್ರೈಗೈದು ಪಾವನನಾಗಿ
ಪುಣ್ಯಪವನನು ಬರುತಿಹನು
ಧಾವಿಸಿ ಬರುತಿಹನು !

ಸುನೀಲ ಶ್ಯಾಮಲ ಜಲಧರ ಪಜ್ಜಿಯ
ತೇಲಿಸಿ ಶ್ರಾವಣವೋಮದಲಿ,
ತಂಪನು ಸೂಸುತ, ತಣ್ಣನೆ ಜೀಸುತ,
ಸೋನೆಯ ಚಿಮುಕಿಸಿ ಭೂಮಿಯಲಿ,
ಮಂಗಳ ಪವನನು ಬರುತಿಹನು,
ಜೀಸಿ ಬರುತಿಹನು !
ಹಸುರನೋಕರಿಪ ಜೋಳದ ಹೊಲದಲಿ
ತೊಳಲಿ ಚಿವ್ವಿ ಸರಸವನೆಸಗಿ,
ಸಾಲುಮರಗಳಿಂದುಣ್ಣಿ ಯೇರುತಿಹ

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಪಿಕರುತಿಗಂದಣವನು ಎಸಗಿ,
ಕೂದಲು ಕೆದರಹ ಈಚಲು ಮರಗಳ
ಮಿದುಳಿನಲಿ ಸುರಾಕ್ರೀಡೆಯನಾಡಿ,
ಅರಳಿ ಮರಗಳಲಿ, ಬಿದಿರು ಮೆಳೆಗಳಲಿ,
ಮರ್ಮರ ಸಿಮಿಸಿಮಿ ಸದ್ದನು ಮಾಡಿ,
ಅಧ್ರುವವನು ತೂರಿ,
ಧ್ರುವದೆಯನು ತೋರಿ,
ನೂತನ ಚೇತನ ದಾಯಕನು,
ಶ್ರಾವಣ ತೋಯದ ನಾಯಕನು,
ಪುಣ್ಯ ಸಮೀರನು ಬರುತಿಹನು,
ಜೀವಿ ಬರುತಿಹನು !

ಆಗಾಮಿಕ ಶ್ಯಾಮಲ ಆನಂದವ
ಭೂದೇವಿಯ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ
ದೀಪನಗೈಯ್ದೈತರುತಿಹನು,
ಸಮೀರ ಬರುತಿಹನು !

ಉತ್ಸಾಹದ ಅನುರಾಗದಿ ವೇಗದಿ
ಮುದಿಗನಸುಗಳನು ತೂರುತ್ತ,
ಹೊಸಗನಸನು ಮೊಳೆದೊರುತ್ತ,
ಪಾವನ ಪವನನು ಬರುತಿಹನು,
ಜೀವನ ತರುತಿಹನು !

ಅಸ್ತಾಚಲ ಶೃಂಗಸ್ಥ ದಿನೇಶನ
ತಪ್ತ ಸುಪರ್ಣ ಜ್ಯೋತಿಯ ಹೊದೆದಿಹ
ನೀರಾಕರದಲ್ಲಿ ವೀಚಿಯ ವಿರಚಿಸಿ,
ಹರ ! ಹರ ! ಹರ ! ಹರ ! ನಿನದವ ನಿರ್ಮಿಸಿ,
ಶ್ರಾವಣ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯ ಸಮೀರನು

ಶ್ರಾವಣ ಸಂಧ್ಯಾಸಮೀಪ

ಅಮಂದಗಮನದಿ ಬರುತಿಹನು,
ಸುಯ್ಯನೆ ಜೀಸಿ ಬರುತಿಹನು !

ಶ್ರಾವಣ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯ ಸಮೀಪ,
ಸ್ವಾಗತ ನಿನಗೆ ಪಯೋಧಿಯ ವೀರ !
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ರುಚಿಯರಿತು ಧೀರ,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಂದೇಶವ ತಾರ !
ಮುಕ್ತಸಮೀಪ, ಬಾರಾ ! ಬಾರಾ !

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನು ನೀನೂ ಸೇರಾ !
ಸೆರೆಮನೆಗಾದರು ಬಲ್ಲವರೆಲ್ಲ,
ಸೇನೆಯ ನಡೆಸಲು ಬಲ್ಲಿದರಿಲ್ಲ,
ದಳಪತಿಯಾಗೈ ನೀನುಮಗೆಲ್ಲ ;
ಬಾರ ಸಮೀಪ ! ಮುಕ್ತಿಯ ಮಲ್ಲ !

ಹಸುಮನ ಹೆತ್ತವ ನೀನಲ್ಲ ?

ಫೀಮನ ಹಡೆದವ ನೀನಲ್ಲ ?

ಕಡಲೊಡಲಿನ ಬಡಬಾಗಿ ಯ ರೌದ್ರವ
ನಮ್ಮೊಡಲಿ ಕೆರಳಿಸೆ ಬಾರ !

ಸುಳಿಗಳಿಗೆ ಫೋರ್ಗರವ ಸಮುದ್ರವ
ನಮ್ಮೆದೆಗಳೆಲುರುಳಿಸಿ ಬಾರ !

ಮಂಗಳಾರ್ಥಗಳನು ಗುಡುಗನು ಮಿಂಚನು
ನಮ್ಮೆದೆಗೂಡುತ ನೀ ಬಾರ !

ವಿಪ್ಲವ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಳ್ಳೊಳಸಂಚನು
ತುತ್ತುರಿಯೊಡುತ ನೀ ಬಾರ !

ಶ್ರಾವಣ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯ ಸಮೀಪ !
ಸ್ವಾಗತ, ಬಾರಾ ! ಧೀರರ ಧೀರ !

ಜಡವಾದಿ

ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರುಳು
ಸುಂದರ ವಸುಂಧರಾ !
ಕಾಲ ದೇಶಗಳೆಂಬ
ಎರಡು ದಡಗಳ ತುಂಬ
ಹರಿವ ಬಾಳಿನ ಹೊಳೆಯ
ಹೊಸಲಿನಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ,
ಸೆಳವಿನಲಿ ಸುಕ್ಕಿ,
ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರುಳು
ಎಲೆ ಧರಣಿ ! ಸಿಕ್ಕುರುಣಿ !
ನೀನಲ್ಲೆ ತರುಣಿ ?

ಆಕಾಶ ಬಲಧಿಯಲಿ
ಈಜೀಜು ಜರುಜಿನಲಿ ;
ಸೂರ್ಯದೇವನ ಸುತ್ತ
ಸಂಚರಿಸದತ್ತಿತ್ತ
ಎಳೆದು ಗೆರೆಯೊಳೆ ತಿರುಗು.
ನೀನೇನುಗೆ ತಾಯಲ್ಲೆ ?
ತಾಯಾದರೇನಂತೆ
ಮೇಣಾರಿಗೋ ದಾಸಿ !
ಓ ದಾಸಿ, ಸರ್ತಕಿಯೆ,
ಎಲೆ ಭೂಮಿರಾಣಿ,
ನೀನಳು ಹೊರೆಹೊರೆವ
ಬರಿ ದೊಡ್ಡ ದೋಣಿ !
ತಾಯಂತೆ ? ತಾಯಂತೆ !
ಮಂಕರಾ ಭಾವುಕರು,

ಜಡವಾದಿ

ಕನಸುಣಿಗಳಾದವರು
 ನೀನೆಮಗೆ ತಾಯ್ನೆಂದು
 ಚೀರುತಿಹರಲ್ಲ !
 ನೀದಾಸಿ ಎಂಬುದನು
 ಜಡವಾದಿ ಒಲ್ಲ.
 ನೀನೆ ಕೈಯೆತ್ತೆಮಗೆ
 ಕೊಟ್ಟುದೇನಿಹುದು ?
 ನೀನೆ ಕೈಪೆಮಾಡೆಮಗೆ
 ಬಿಟ್ಟುದೇನಿಹುದು ?
 ನಾವು ಸುಲಿದರೆ ಉಂಟು
 ನಿನ್ನ ಬಸಿರಿಸ ಗಂಟು !
 ನಾವು ಬೀಡಿದರೆಮಗೆ
 ಬರಿ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು,
 ಹೆಚ್ಚು ಎಂದರೆ ಬಸವು
 ಉಗುಳುವಾ ಪುಣ್ಣ !

ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರುಳು
 ಎಲೆ ಧರಣಿ, ಸಿಕ್ಕುರುಣಿ,
 ತೆರೆದ ಕಣ್ಣನು ಮುಚ್ಚಿ,
 ಕಿವುಡುಗಿವಿಯನು ಮುಚ್ಚಿ,
 ಎಲ್ಲರದೆಗಳ ಚುಚ್ಚಿ,
 ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರುಳು,
 ಓ, ದಾಸ ! ಓ, ಮುಚ್ಚಿ !
 ಬರಿ ಭ್ರಾಂತಿ ಆ ಶಾಂತಿ !
 ಕರ್ಣನಿಗೆ ಆ ಕುಂತಿ
 ತಾಯಂತೆ ಅಂತೆ !
 ಓ ಭೂಮಿ, ನೀನೆಮಗೆ
 ತಾಯಲೈ ಅಂತೆ.

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಮನುಜರೆಂಬುವ ಕುರಿಯು
ಮಂದೆಯನು ಕಾಯುವಾ

ಓ ಕುರುಬಗಿತ್ತಿ,
ಮೌಢ್ಯಮದ್ಯವ ನೀಡಿ,
ಕುರಿಗಳೆಲ್ಲವ ಕೂಡಿ
ಕೊಬ್ಬು ವಂದದಿ ಮಾಡಿ—
ಕಡೆಗೆಲ್ಲಿಯೋ ನಡುವೆ

ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕತ್ತಿ !
ಹಗಲಿನಾಸರ ಕಳೆಯೆ
ಇರುಳ ತರುವೆ ;
ಇರುಳಿನಾಸರ ಕಳೆಯೆ

ಹಗಲ ತರುವೆ !
ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ನಿಸಗೆ
ಹಾದಿಯಲಿ ಬುತ್ತಿ !
ನೀನೊ ಬರ ಸೆರೆಯಾಳು ;
ನಾವ್ ನಿಸಗೆ ಬರಿಕೂಳು !

ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರುಳು
ಸುಂದರ ವಸುಂಧರಾ !
ಬಸದ ವೇಷವನುಟ್ಟು,
ಬಿಟ್ಟ ಹೂಳಿಗಳ ತೊಟ್ಟು,
ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿರೆ ಗುಟ್ಟು,
ಕಿಚ್ಚೊ ಡಲ ಗುಟ್ಟು ;
ಮೇಲೆ ನಗೆಮೊಗ ತೋರಿ,
ಬಳಗಿರುವ ರಾದ್ರವನು
ಲಾಲಿತ್ಯದಲಿ ಮುಚ್ಚಿ,
ಕೋರಿದಾಡೆಯ ದನಿಯ
ಖಗಗಳೆಂಬುವ ಹೊಗಳು-

ಜಡವಾದಿ

ಭಟ್ಟರಾ ಗಾನದಲಿ
ಮುಳುಗುವಂದದಿ ಮಾಡಿ,
ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರುಳು
ಸುಂದರ ವಸುಂಧರಾ !

ಏನಾದರೇನಂತೆ ?

ಸಿನಗದೇನಂತೆ !

ಯಾರು ಹುಟ್ಟಿದರೇನು ?

ಯಾರು ಸತ್ತರೆ ಏನು ?

ನಿನ್ನ ಕಂಜಿಯ ಮೇಲೆ

ನೀನುರುಳು ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ;

ನಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿಲ್ಲಿ

ಕರತಾಳ ಹಾಕುವೆನು

ಒಬ್ಬ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ !

ತಿಳಿಯದಿಹ ಮಂಕರಿಹ

ಈ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ,

ಬರಿಯ ಬಯಲಿಗೆ ಕೈಯ

ಮುಗಿಯುವವರಲ್ಲಿ

ನಾವಿಬ್ಬರಿಹೆಮ್ಮೆಸೆ

ತಿಳಿದ ಕವಟಿಗಳು !

ಗುಟ್ಟನಡಗಿಸಿ ನಡೆವ

ನೀನೊಬ್ಬ ಕವಟಿ,

ಗುಟ್ಟ ತಿಳಿದುಸಿಕನಿಹ

ನಾನೊಬ್ಬ ಕವಟಿ !

ತಾಯಿ ಚೊಚ್ಚಲು ಮಗುವ

ನಲೈಯಲಿ ಹತ್ತು,

ತುಂಬು ಮೊಲೆಯನು ಕೊಟ್ಟು,

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಕೆನ್ನೆ ಯಲಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು
ನಲಿಯುವಾ ವೇಳೆಯಲಿ
ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಮಿತ್ತು
ಹಿಡೋಡುತೈತಂದು,
ಹೊತ್ತು ಶಿಶುವನು ಕಿತ್ತು
ಹಿಸಿದು ತಿಂಬುದ ಕಂಡು.

ತಾಯಿ ಗೋಳಿಡಲು,
ಜೀಳುತಿರೆ ನಿನ್ನ ಡಗೆ
ಕಣ್ಣೀರ ಕಡಲು ;
ನಿನ್ನ ಕಂಜಿಯ ಮೇಲೆ
ನೀನುರುಳು ಧರಣಿ.
ನಿನ್ನ ವಿಟನದೊ ಅಲ್ಲಿ
ಹೊಳೆಯುವನು ತರಣಿ !

ಬಂದು ರಾಜ್ಯವ ಗೆದ್ದು,
ಸಿರಿಯನೆಲ್ಲವ ಕದ್ದು,
ಬಲವಂತರಾದವರು
ಬಲವಿಲ್ಲದವರುಗಳ
ತುಳಿಯುತ್ತಿರಲು,
ಜನರ ಮೊರೆ ಬಾಸೆಡೆಗೆ
ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲು,
ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರುಳು
ಎಲೆ ಧರಣಿ ! ಸಿಷ್ಕರುಣಿ !
ಕುರಿ ಕುರಿಯ ತಿಂದರದು
ಕುರುಬನಿಗೆ ಕೇಡಲ್ತು !
ತಿಂದ ಕುರಿ ತಿಂಬ ಕುರಿ
ಕುರುಬಗೆರಡುಣಿಸಲ್ತಿ ?
ಎಲೆಧರಣಿ ! ಸಿಷ್ಕರುಣಿ !

ಜಡವಾದಿ

ನೀನೆಂಥ ಮಾರಿ !

ಓ ಮಂಕು ಸರಗುರಿಯೆ,
ಭೂಮಿ ಒರಿದೋಣಿ ಕಣೋ !

ತಾಯಿ ಮಡಿಲಿಂದೇಕೆ
ಒರಿದೆ ಬೆಮೆಗೊಂಡಿರುವೆ ?
ಜಡವು ಜಡವನು ಹೊತ್ತು,
ಜಡವು ಜಡವನು ಹತ್ತು,
ಜಡವು ಜಡದಲಿ ಮುಳುಗಿ
ಹೋಗುವುದೆ ಮಿತ್ತು !

ಹುಸಿ ಜಡವ ನಂಬುವರೆ
ಜೇತನಂಗೆತ್ತು ?

ಕಡೆಗೆ ಭೂಮಿಯೆ ನಮಗೆ
ಕಡೆಯ ಸುಡುಗಾಡು ;

ತಾಯಿ ಮಡಿಲೇ ನಮಗೆ
ಮಸಣದಾ ಸೂಡು !

ತಿರೆಯ ಬಸಿರದು ಬರಿಯ
ಬಲ್ಮ ಸಣವಲ್ತೆ ?

ಯುಗಯುಗಗಳಡಗಿರುವ
ಹಿರಿ ಗೋರಿಯಲ್ಲೇ ?

ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಗಳು,
ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು,

ನಾಗರಿಕ ದೇಶಗಳು,
ನಾಗರಿಕತೆಗಳು,

{ ಕ್ರಿಸ್ತ ಬುದ್ಧರು, ರಾಮ—
ಕೃಷ್ಣಾ ವತಾರಗಳು,
ವಾಲ್ಮೀಕಿ ವ್ಯಾಸಾದಿ
ಕವಿವರರು ಯೋಗಿಗಳು ;
ಚಿರಜೀವಿಗಳು ಎಂದು

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ
ಹನುಮ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ—
ಎಲ್ಲ ಮಣ್ಣಾಗಿಯೂ
ಭೂವನಾತೆಯೊಡಲೊಳಿಹ
ಬಸಿರ ಮಸಣದಲಿ !

ಸವಿಗನಸುಗಳು ಸಿಡಿದು
ಹಾಳಾಗುತ್ತಿರಲಿ !
ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರುಳು
ಓ ಭೂಮಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯೆ !
ನರರ ಗೋಳನು ಕೇಳಿ
ಮರುಗದೆಯೆ ಉರುಳು ;
ನಾಗರಿಕತೆಗಳೆಲೆಯೆ
ಲಕ್ಷಿ ನಡೆ ಹೊರಳು ;
ಬೇಲೂರು ಹಳೆಬೇಡು
ಹಾಳಾದರೇನಂತೆ ?
ನೀನುರುಳು ಉರುಳು ;
ಶ್ರೀ ಗೋಮಟೇಶ್ವರನು
ಗಾಳಿ ಮಳೆಯಲಿ ಕರಗಿ
ಹೋದರೇನುರುಳು ;
ವೇದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಳಿದು
ಹೋದರೇನುರುಳು ;
ಭರತಪಂಡವು ಬುದಿ-
ಯಾದರೇನುರುಳು !
ತುಂಗಿ ಹರಿಯಲಿ, ಉರುಳು !
ಗಂಗೆ ಸಿಲ್ಲಲಿ, ಉರುಳು !
ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರುಳು
ಸುಂದರ ವಸುಂಧರಾ !

ರಕ್ತಧುನಿ

ಬರುತಲಿದೆ ! ಬರುತಲಿದೆ !
ಏನು ವದ ರಕ್ತಧುನಿ,
ಸೋಡು, ಹರಿದುಬರುತಿದೆ !
ಬೇಸವಸಿರಿಸಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿ,
ದಾಸ್ಯ ಶಿಲೆಯಸೋಡೆದು ಕೊಮ್ಮಿ,
ಶ್ರೀಮಂತರ ಕೊಳಕ ಜಜ್ಜಿ,
ಹಳತನ್ನೆ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಚ್ಚಿ,
ಸೋಡು, ನುಗ್ಗಿ ಬರುತಿದೆ !
ಮರಣದಂತೆ ಮೌನವಾಗಿ
ನಿಲಯದಂತೆ ರುದ್ರವಾಗಿ
ಗುಡುಗನುಳಿದ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ
ಹೊಳವ ಮುಂಚಿನುದ್ಭಯಂತೆ
ಕಾಳಿ ತೆರೆದ ಜಿಹ್ವೆಯಂತೆ
ತರುಣರಕ್ತದರುಣನದಿ
ಏನು ವದ ರಕ್ತಧುನಿ
ಬರುತಲಿದೆ ! ಬರುತಲಿದೆ !
ಸೋಡು ! ಸೋಡು ! ಬರುತಿದೆ !
ತಡವ ಫೀರರಾರು ? ಬನ್ನಿ !
ಕುಡಿವ ವೀರರಾರು ? ಬನ್ನಿ !
ಬನ್ನಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ !
ಈಜಿ, ಈಜಿ ದಡವ ಸೇರಿ
ಬಲುಮೆಯುಳ್ಳೋಡೆ ;
ಬಿದರುವೊಡೆ, ಬಿಚ್ಚು ವೊಡೆ,
ಮುಳುಗಿ ಸಾಯಿರಿ !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಮುತ್ತ ಮರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಬತ್ತಿ ಮುರಿದುಮುರಿದು,
ಮುತ್ತ ಗುಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಕಿತ್ತು ತೆಗೆದೊಗೆದು,
ರುಂಡಗಳನು ಮುಂಡಗಳನು
ರಭಸದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಸುತ್ತ,
ರಾಜ್ಯಗಳ ಗುಡಿಸುತ್ತ,
ರಾಜರನು ಬಡಿಯುತ್ತ,
ಮಕ್ಕಟಗಳನು ತುಳಿಯುತ್ತ
ಗದ್ದು ಗೆಗಳಿಸುತ್ತ
ಬರುತ್ತಲಿದೆ ! ಬರುತ್ತಲಿದೆ !
ಏಷ್ಯ ವದ ರಕ್ತಧುನಿ
ನೋಡು, ಹರಿದುಬರುತ್ತಿದೆ !

ಕಿಂಪುಗಗನವದರ ಬರುವ
ನೋಡು, ಅದೋ ತೋರುತ್ತಿದೆ !
ಬರಸುಗಾಳಿಯದರ ಬರವ
ಕೇಳು, ಅದೋ ಸಾರುತ್ತಿದೆ !
ಸಿಡಿಸ ಮದ್ದು ನುಡಿಯಂತೆ,
ಹಾರಲಿಹ ಫರಂಗಿಯಂತೆ,
ಬಡೆಯಲಿರುವ ಬಾಂಬನಂತೆ,
ಏಷ್ಯ ವದ ಕೇಸರಿಯು
ರಕ್ತಪಾಸಕೆಳಸಿ, ಎಳಸಿ
ಹೊರಗೆ ಸೆಗೆಯಿ, ನರಳಿ, ಕೆರಳಿ,
ಸಿದ ವಾಗುತಿರುವುದು,
ಪ್ರಬಿದ್ದ ವಾಗುತಿರುವುದು ;
ನೋಡದೋ ! ಕಾಣೆಯಾ ?
ಕಬ್ಬಿಗನ ಲೇಖನಿಯು

ರಕ್ತಧುನಿ

ಕಠಾಂಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು !

ಇಂಚರದ ಕೊಳಲು ಜಲದು

{ ಕಠೋರ ಭೇರಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ !

ಜೆಲ್ಲವೆಯರ ಮುಗುಳ ಗೆಯು

ಮರುಳ ಗೆಯದಾಗುತ್ತಿದೆ !

ದೇಶಭಕ್ತ ರೆಡೆಗಳಿಂದ

ಸೂರ್ಯ ಸತ್ತೆಲ್ಲ ಸೇರಿ,

ಪೀರಸತಿಯರಕ್ಕೆ ಗಳ

ಶೋನೆತಾಶ್ರು ಸದಿಯು ಸೇರಿ,

ಕ್ರೋಧದಿಂದ, ವೇಗದಿಂದ,

ಸಿರಿಸುಸೆಗಳಸುರುಳಿಸಿ

ಬಡಬಸವನು ಕೆರಳಿಸಿ

ಬರುತ್ತಲಿದೆ ! ಬರುತ್ತಲಿದೆ !

ಏಷ್ಯವದ ರಕ್ತಧುನಿ

ಸೋಡು, ಸೋಡು, ಅದೋ ಸೋಡು

ಹುದು ಬರುತ್ತಿದೆ !

ಕವಿ

ವಸಂತವನದಲಿ ಕೂಗುವ ಕೋಗಿಲೆ
 ರಾಜನ ಜಿರುದನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ;
 ಹೂವಿನ ಮರದಲಿ ಜೇನುಂಬುಳುಗಳು
 ವೊರೆವುದು ರಾಜನ ಭಯದಿಂದಲ್ಲ.
 ವನದೇಕಾಂತದಿ ಪೆಣ್ ಸಸಿಲೆಡೆಯಲಿ
 ಮಯೂರನೈತೋನೈತೈ ವಿಲಾಸಕೆ
 ರಾಜನ ಕತ್ತಿಯ ಗಣಸೆಯೆ ಇಲ್ಲ ;
 ಸಿದಾಘವೋಸದಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ
 ತನ್ನೊಂದಿಚ್ಛೆಗೆ ತೇಲುವ ಮೇಘದ
 ಅಲಸ್ಯಕೆ ಅರಸನ ಅಳುಕಿಲ್ಲ.
 ಗಾಳಿಯ ಮುತ್ತಿಗೆ ಮೈ ಬುಮ್ಮೆನಲು
 ತೆರೆತೆರೆತೆರೆಯಹು ತಿಳಿಗೊಳದೆದೆಯಲಿ
 ಮಿಸುಮಿಸು ಮಂಚುವ ಸುಣ್ ಬೆಳುದಿಂಗಳ
 ಲೀಲೆಗೆ ದೊರೆಮೆಚ್ಚುಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ ;
 ಸಿಡಿಲನು ಸಿಡಿಯುತ್ತೆ ವೋಳಗುತ್ತೆ ಸುಗ್ಗುವ
 ಕಾರ್ಗಲದ ಕರ್ಮಗಿಲಂ ಹೊಮ್ಮುವ
 ಕೆಂಗಿಡಿ ಬಣ್ಣದ ಹೊಂಗೆರೆ ಮಿಂಚಿಗೆ
 ಆಸಾ ನದ ದಾಸ್ಯದ ಹುರುಪಿಲ್ಲ.
 ಕತ್ತಲೆ ಮುತ್ತಿದ ಬಾಸಲಿ ಮಣುಕುವ
 ತಾರೆಗೆ ದೊರೆಯಾಣತಿ ತೃಣವಿಲ್ಲ.
 ವಿಪ್ಲವ ಮೂರ್ಛೆಯ ಸಖನಾಗಿಹಸೈ ;
 ಕಪಗರಮಗಿರಸುಗಳ ಉಣವಿಲ್ಲ !
 ಅವನಗಿ ಮುಖಿ !
 ಪ್ರಲಯ ಶಿಖಿ !

ಭರತಮಾತೆ

ಅಯ್ಯೋ ನಾನೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ
ನನಗೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕಿತಂತೆ !
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ ?—ಅದು
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ !
ಮೈಯಲುಗಿಸ ಬಾರದಂತೆ ;
ಕೈಯಲುಗಿಸ ಕೂಡದಂತೆ ;
ಪಕ್ಕದೊಳಿರುವಕ್ಕ ನೋಡನೆ
ನುಡಿಯೆ ಹುಕ್ಕ ಇಲ್ಲವಂತೆ !
ಅಂತು ನನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಂತೆ !
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ ?—ಅದು
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ !

ಸರಪಳಿಗಳು ಎಂದಿಸಂತೆ
ಮೆಯ್ಯನುತ್ತಿವೆ !
ಕಷ್ಟವದು ಕಾಣದಂತೆ
ಹೂವು ಮುತ್ತಿವೆ !
ಹೂಟ್ಟಿ ಬರಿದು ; ಹಿಟ್ಟಿ ಯಿಲ್ಲ.
ಮೈಜಿತ್ತಲೆ ; ಹಿಟ್ಟಿ ಯಿಲ್ಲ.
ನನ್ನ ನಾನೆ ಪೊರೆಯುವಂತೆ
ನನಗೆ ಶಕ್ತಿ ದೊರಕಿತಂತೆ !
ಎಂಥ ಶಕ್ತಿಯೋ ?—ಅದು
ಎಂಥ ಶಕ್ತಿಯೋ !

ಮೊಗದೊಳಸಕ ಮಿಂಚಲಿಲ್ಲ ;
ಕಣ್ಣೆ ಹೊಳವು ಬಾರಲಿಲ್ಲ ;

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಬಾಳಿಗೋ ಬೆಳಕೆ ಇಲ್ಲ ;
ಎನೆಂತೋ ಕೇಳ್ವಲ್ಲ !
ನನಗೆ ಸಿರಿಯು ಒಂದಿತಂತೆ
ನಾನೆ ಅದನು ಅರಿಯೆಂತೆ !
ಎಂಥ ಸಿರಿಯದೋ ?—ಅಯ್ಯೋ
ಎಂಥ ಸಿರಿಯದೋ |

ತಲೆಯ ಕೂರೆಯು ಇಳಿಯಲ್ಲ ;
ಎದೆಯ ಬೇಸೆ ಅಳಿಯಲ್ಲ ;
ಅಡಿಯ ಬೇಟೆ ಬಡೆಯಲ್ಲ ;
ದುಡುವ ದಾಸ್ಯ ಬಡಲೆ ಇಲ್ಲ !
ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಮುತ್ತಿ
ಸಂತಿರುವರು ಕತ್ತಿಯೆತ್ತಿ !
ಅಂತು, ನಾನೆ ತಿಳಿಯೆಂತೆ !
ನನಗೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕಿತಂತೆ !
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ ?—ಇದು
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ !
ನನ್ನ ನಾಲ್ಕನೊಡ್ಡಿ ದ ಬಲೆ !—ಇದು
ಬಲೆ ಕುಯ್ಯುತ್ತಿಯೋ !

ಮತಿಲಾಲ ನೆಹರೂ

ಸಿನಗೆ ನಾನಾವ ನನಾ ನವನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ,

ಓ ಕಲೆಯೆ ? ಭರತಖಂಡವೆ ಮರುಗುತ್ತಿದೆ ಸಿನಗೆ.

ನೋಡು ಅದೊ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಮೊಗದ ಮೂಡುಸಗೆ
ಬಾಡುತ್ತಿದೆ ದುಗುಡದಲಿ ! ಸಿನ್ನ ಚಿತೆಯೆಡೆಯಲ್ಲಿ
ಲೋಕದ ಮಹಾತ್ಮ ಸದೆ (ಮರುಕದೊಳೆ ನಾಂ ಬಲ್ಲಿ !)

ಕೆಚ್ಚು ನುಡಿಯಾಡುತ್ತಿದೆ ಹಗೆ ನಡುಗಲಾತನಿಗೆ !

“ ಸೆಚ್ಚು ಗೆಡದಿರಿ, ಯಜ್ಞವದು ! ಜಡುಗಡೆಯ ಮನೆಗೆ
ಬಾಗಿಲಿಮದಂತಹ ಹುತಾತ್ಮರ ಮನಣದಲಿ ! ”
ಪಂಜರದೊಳಿದ ರೂ ಸಿಂಹದಂತೆಯೆ ಬಾಳಿ

ಗರ್ಜಿಸುತ್ತೆ ತೆರಳಿದ್ದೆ ! ಸಿನ್ನ ಆ ಬಲೆ ಯುಲಿ
ನಮ್ಮ ನೂ ಕಲಿಮಾಡಿಕುದು. ಸೆರೆಮನೆಯ ಸೀಳಿ

ಮುಕ್ತಾತ್ಮನಾಗಿರುವೆ ಮುಳುಗಿ ಚಿರಮುಕ್ತಿಯಲಿ !

ಮತಿಲಾಲ ! ಸಿನ್ನ ದಹಿಸಿದ ಸೂಡಿಸುರಿಗಾಳಿ

ತಗುಲಿಹುದು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ! ನೋಡದಕೆ ಹಗೆಯೆ ಬಲಿ !

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ

ಈ ಮಹಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯರಣಿಯಾಗ ಧೂಮದಲಿ
ಶ್ರೇತಾಗಿ ಜ್ವಾಲೆಯೊಂದುರಿಯುತಿದೆ ; ನಿಶ್ಚಲಂ
ರಂಜಿಸುತ್ತಿದೆ—ಶಾಂತಿಯಲಿ ಹಿಮಮಹಾಚಲಂ
ರಾರಾಜಿಸಂತೆ ನೀಲಿಮ ನಭೋಧಾಮದಲಿ.
ಲೋಕಲೋಚನದಂತರಾಳದಾರಾಮದಲಿ
ವಿಶ್ವಕಂಪನಕಾರಿಯಾದ ಧರ್ಮದ ಬಲಂ
ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿ ಮೂಡಿದೀತನು ಮಹಾತ್ಮ ಸಿ ವಲಂ !
ಬಾಳು ಪಾಪನಮಾಡುದೀತನಿಂ ಭೂಮಿಯಲಿ !
ಓ ಮಹಾತ್ಮ ಸಿ, ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯತೀರ್ಥದಲಿ
ಮಾನವನ ವೋಹಮದಮಾತ ರ್ಸಗಳು ಮಿಂದು
ಪ್ರೇಮದಿ ಪುಸಿತವಾಗಿಹವು ! ಸುನುಹೂರ್ದಲಿ
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಸಿರಿವಸಿರಿಸಿಂದಲೈತಂದು
ಧರ್ಮದಲಿ ಸೆಚ್ಚು ಗೆಡುತಿದೆ ಮಗೆ ಸೀಸಿತ್ತೆ
ಪ್ರಜ್ಞೆನ್ನ ಕಲ್ಪಿಯೋ, ದೃಢಧಕ್ಕಿಯನು ಮತ್ತೆ !

ಭರತಮಾತೆಗೆ

ನಿಸ್ಸ ಮಲಿಗೆಯ ಕತೆಯನೋಡುತ್ತಿರೆಯಿರೆ ಕಣ್ಣು
 ಹಸಿ ತುಂಬಿ ಮಂಜಾಗುವುದು ; ದೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಂದು
 ನರಳುವುದು ಬಗೆ ; ಕುದಿಯುವುದು ಸತ್ತೆರೆದೆ ಬಿಂದು
 ಜಿಸುಸುಯ್ಯುವುದು ; ಕೋಪದುದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು
 ಗೂಡುತ್ತೆ ಮನಶ್ಚಾಂತಿ, ಸೈರಣೆ ಸಮತೆಗೆಟ್ಟು,
 ಸೂರಾರು ವಿಷಸರ್ಪಗಳು ಎದೆಯ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ
 ಕೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುವವು ಬುಸುಗುಡುತ್ತೆ ! ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ
 ಎಲ್ಲವದ ನಿಲಯಕ್ಕೆ ಹಗೆತನದ ಸಲಗಟ್ಟು
 ಮೂಡುವುದು ! ಹಸಿದ ಕುಬ್ಜ ಲಯಂತೆ ನಾಳದಲ್ಲಿ
 ಸತ್ತರೊಡನು ಕಚ್ಚುವುದು ! ಏಲಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 ದಳ್ಳಲಿ ನೆಗೆಯುವಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಿಡಿಲನಿಟ್ಟು
 ಬಿಂಕಿನೆಟ್ಟಾಗುತ್ತೆ ಹಗೆಯನುಣ್ಣನೆ ನುಟ್ಟು
 ನೋಣೆಯಲಿರಿ ಕಾರುವುದು !—ಮನ್ನಿಸಮಾ ; ಸಿಕ್ಕಿ
 ಮಮತೆಯಲಿ ಬವ್ವೊಮ್ಮೆ ಕಪಿಯಾಗುವನು ಕಲ್ಪ !

ಇಂದಿನ ದೇವರು

ನೂರು ದೇವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೂಕಾಡೆ ದೂರ
ಭಾರತಾಂಬೆಯೆ ದೇವಿ ನಮಗಿಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಬಾರ !

ಶತಮಾನಗಳು ಒರೆಯ ಬಡಶಿಲೆಯ ಪೂಜಿಸಾಯ್ತು ;
ಪಾನ್ಥಳಿಗೆ ಪಾಲೆರದು ಪೋಷಿಸಾಯ್ತು !
ಜಿಲ್ಲೆ ಮಳೆ ಗಾಳಿ ಬಿಂಕಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಡಿಯಾಯ್ತು ;
ದಾಸರನು ಪೂಜಿಸಿಯೆ ದಾಸ್ಯವಾಯ್ತು !

ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಣ್ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚಿಗಿರುವರನ್ನೆಲ್ಲ
ಭಕ್ತ ರಕ್ತವ ಹೀರಿ ಕೊಬ್ಬ ಹರನ್ನೆಲ್ಲ,
ಗಂಟೆ ಜಾಗಟೆಗಳಿಂ ಒಡಿದು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದು
ಕಡಲಡಿಗೆ ತಳ್ಳಿರೈ ಶಂಖದಿಂ ನುಡಿದು !

ನಿಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿಹರು ಹಲವು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ,
ಜಿದವರು ಕಲಾಂಗ ಕೆಲವುಹರು ;
ಕ್ಲಿಷ್ಟತನದಲಿ ಮೊರೆತು ತನ್ನ ಪಾರುಷದನ್ನೆಲ್ಲ
ಸತ್ತೆಹೋದಂತಿಹರು ಮತ್ತೆಳಿದವರರು.

ಅನರ ಗುಡಿ ಹಾಳಾಯ್ತು ; ಅನರ ನುಡಿ ಮುಡಿದುಹೋಯ್ತು ;
ಅನರ ಸೆನ್ನುದ ನಮಗೆ ಬೀಳುಗತಿಯಾಯ್ತು !
ಮುಂದಿನಳನಾರಾಧಿಸುವ, ಶಕ್ತಿಯಾರ್ಬಿಸುವ ;
ಒಂದು ಶತಮಾನವನು ಒಂದೆ ದಿನ ಜೈಸುವ !

ಸತ್ತ ಕಲ್ಲುಳ ಮುಂದೆ ಅತ್ತು ಕರೆದುದು ಸಾಕು,
ಜೀವದಾತೆಯೆಂದೂ ಕೂಗಬೇಕು !

ಇಂದಿನ ದೇವರು

ಶಿಲೆಯ ಮೂರ್ತಿಗೆ ನೆಯ ಕಲೆಯ ಹೂದಿಕೆಯನೊಯ್ಯ
ಚಳಿಯು ಮಳೆಯಲಿ ಸವಿಸ ತಾಯ್ಗೆ ಹಾಕು !

ಭಾರತಿಯೆ ನಮಗಿಂದು ಜೀವನದ ದೇವತೆಯು,
ವಿಶ್ವರೂಪಿಣಿಯವಳು, ವಿಶ್ವಮುಖಿಯೈ !
ಸಮೈಲ್ಲರಂಗಗಳೆ ಸಮ್ಮಂಜೆಯಂಗವೈ,
ಸಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಳೆ ಸಮ್ಮಮ್ಮ ಸುಖಿಯೈ !

ಇಂದೊ ನಾಳೆಯೊ ದಾಸಸೀಶನಾಗಲೆ ಜೀಕು,
ಎಂದಿದೆ ಎದ್ದೇಳಿ ; ನಾಳೆಯೆನೆ ಹೋಕು !
ನಾವೆ ದೇವತೆಗಳೈ ! ಭಾರತವೆ ಸ್ವರ್ಗವೈ !
ಭಾರತಾಂಜಿಯೆ ನಮಗೆ ದೇವಿಯೈ, ಜನನಿ !

ಆತ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ

ಎಷ್ಟು ದೇವರ ನೀನೆಷ್ಟು ಸಂಬದರೇನೊಂ-
ದಿಷ್ಟು ನೀ ಸಂಬದರೆ ನಿನ್ನ ನೀನು?

ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಜನರು ಸುತ್ತಲಿದ್ದೊಡಮೇನು
ಚಿತ್ತಹತ್ತಕೆ ಯಾರು ತಡೆಯ ಕಟ್ಟುವರಯ್ಯ ?
ಹರರ ಕೊಲ್ಲಲು ಕತ್ತಿ ಪರಶು ತೋಮರ ಬೇಕು—
ತನ್ನ ಕೊಲ್ಲಲು ಸಣ್ಣದೊಂದು ಸೂಜಿಯೇ ಸಾಕು !

ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೆ ಸೂರ್ಯ ಗಗನ ದೇಶದ ನಿಂತು
ಸೂರು ಲೋಕವ ಹಿಡಿದ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದಿಹನಯ್ಯ.
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿರುವದೆ ನಾಕ, ಆಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಸರಕ ;
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿದ್ದರೆ ಕೋಟಿ ದೇವರೆಮ್ಮಗಳಯ್ಯ !

ಮಾನವನೇ ದೇವತೆಯು ; ಸರಸೆ ನಾರಾಯಣನು ;
ಸಮ್ಮಿ ವಿಶ್ವಕೆ ನಾವೆ ನಿರೂಪನಾದ್ರುತನಯ್ಯ !
ಕ್ರಿಸ್ತ ಬುದ್ಧರು ಎಲ್ಲ “ಅಹಮಸ್ಮಿ” ಸಾಗರದಿ
ಮಿಂಚಿ ಮುಳುಗುವ ಒರಿಯ ಕಿರಿಯ ಒದ್ದು ದನಯ್ಯ !

ಮಲ್ಲಗೀತೆ

ಒಳ್ಳಿತಾಗುವುದೆಲ್ಲ !
ಬೇವು ತುದಿಯಲಿ ಬೆಲ್ಲ !
ಮುಂದೆ ನಡೆ, ತೀರ್ಥವಿಡುವೆಲ್ಲ ಹಾದಿಗಳು ಕೂಡುವೆಡೆಯಲ್ಲಿ !
ಬೆಳ್ಳಗಿರೆ ಹಾಲಲ್ಲ ;
ಬಲ್ಲವನೆ ತಾ ಬಲ್ಲ ;
ಕೇಳಯ್ಯ ನಾನೊಬ್ಬ ಮಲ್ಲನೇ ಜೀವನದ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ !

ಕಾವಿಯೋ ಖಾದಿಯೋ ?
ಅಂತವೋ ಆದಿಯೋ ?
ಯಾವುದೋ ಹಾದಿಯೊಂದನು ಹಿಡಿದು ನಡೆಯುತ್ತಿರ್ದೆಡೆಯೆ ಸಿದ್ಧಿ
ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳು ತುದಿಗೆ
ಜಾರುವುವು ಜಲಸಿಂಧಿಗೆ—
ಎಂಬ ತತ್ತ್ವವ ತಿಳಿದು ಸಮತೆಯಲಿ ಸಾಗುವುದೆ ಯೋಗಬುದ್ಧಿ !

ಸೋದರನ ಜಿಸಿಲುದೆ ?
ಹಾದಿಯಲಿ ಕೆಸರಿದು ?
ಹೊರೆ ಭಾರವಾಗಿದೆಯೆ ? ಸರೆಯ ಕರೆದವನ ಕೈಗದನು ನೀಡು.
ಸಿದ್ಧಿಗಳೆದಾವೇಳೆ
ಮತ್ತೆ ಬಿನ್ನಿ ನ ಮೇಲೆ
ಹೊತ್ತು ನಡೆ ಕರ್ತವ್ಯವನು ; ಮರಳಿ ಬಳಲಿದರೆ ಸಿದ್ಧಿವಾಡು !

ಸರವಿವ ಮಿತ್ರಸೈ !
ಜೊತೆ ದುಡಿದ ವುತ್ರಸೈ !
ಯಜಮಾನನಿಗೆ ನೀನು ಹೊರೆಹೊರುವ ಕತ್ತೆಯೊಲು ದಾಸನಲ್ಲ !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವೆಲ್ಲ
ಅವನದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ ;
ಗುಡಿಯ ಕಟ್ಟುವರೂ ಕಡೆಗೆ ದೇವರಹರಿದಕೆ ಮೋಸವಿಲ್ಲ !

ನಾಕ ನರಕಗಳೆಲ್ಲ
ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳೆಲ್ಲ
ನಮ್ಮಾ ಕೆ ಭಯಗಳೆಲಿ ನಿಂತಿಹವು ತಮಗಿರದ ಕಾಲನೂರಿ !
ಬಂದು ಕಲ್ಲನು ಕಡೆದೆ ;
ಏನೂ ತಪ್ಪಿದೆ ; ಬಡಿದೆ !
ಜಿಸುಡದನು ಓ ಶಿಲ್ಪಿ ; ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಯತ್ನ ಗೈಯದುವೆ ದಾರಿ !

ತಪ್ಪಿದರೆ ಏನೊರೈ ?
ಅನುಭವಕೆ ಅದೆ ಪೆರೈ !
ತಪ್ಪಿದರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ; ತಪ್ಪಿ ನೋಳುಕಿ ನಿಲ್ಲಲದುವೆ ಪಾಪ !
ಜೀಳುವುದು ಹರಿವ ಕೊಳೆ ;
ಅದಕಿಹುದೆ ಕೊಳದ ಕೊಳೆ ?
ನೀರು ನಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಯೆ ನಿರ್ಮಲದ ಗಂಗೆ ; ನೀಲಿ ಮಲದ ಕೂಪ !

ಕಡಲ ಕಡೆಯಲು ಬಿದರೆ
ನಿನಗೆ ಮರಣವೆ ಮದಿರೆ !
ಕಡಲ ಕಡೆ ; ಸುಧೆಯ ಕುಡಿ ; ಹರಿಹರರ ವಿವಾರಿ ಚಿರಜೀವಿಯಾಗು !
“ ಸಂಜುದಿಸಲೇನು ಗತಿ ?—”
ಅಂಜುವರೆ ಹೃಸ್ವಮತಿ ?
ಅವಸಿರುವುದದೆ ಕೆಲಸಕಾಗಿ ; ಸಂಜುಂಡನನು ಕರೆದುಕೂಗು !

ಮುನ್ನೇಕೆ ಬಂದೆಯೋ ?
ಇನ್ನಾವ ಮುಂದೆಯೋ ?
ಆ ಮೂಲಚೂಲದಲಿ ಕಾಲಹರಣವ ಮಾಡಲಿಹುದೆ ಹೊತ್ತು ?

ಮಲ್ಲಗೀತೆ

ಯಾತ್ರೆಗೈತಂದಿರುನಿ ;
ಹೊರೆ ಹೊತ್ತು ನೋಂದಿರುನಿ ;
ನೋಡಿದರೆ ಹಾದಿಯನು ಗುರಿ ದೂರವೆಂಬುದೂ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು.

ಇಂತಿರಲು ವಾದದಲಿ,
ತಾರ್ಕಿಕರ ವೋದದಲಿ,
ನನ್ನಿಯನು ಮುಟ್ಟಿನೋಡದೆ ಮಾತಿನೊಳೆ ಕಟ್ಟುವವರ ಕೂಡೆ
ಮೊತ್ತು ಕಳೆಯುವುದೇಕೆ ?
ಸಾಧಕನೆ ಬಲು ಜೋಕೆ !
ಮಾಯೆಗಿಮ್ಮಡಿಮಾಯೆ ವಾದವೆಂಬುವ ಮಾಯೆ, ತಿಳಿದುನೋಡೆ !

ಬರಿಯ ಸಂಬುಗೆ ಬೇಡ,
ಬರಿಯ ಸಂಶಯ ಬೇಡ,
ಹಿಂದನೂ ಶೂರೆಯದೆಯೆ ಇಂದನೂ ಮರೆಯದೆಯೆ ತೆರಳು ಮುಂದೆ.
“ ಅವನವರ ಮತವಿರಲಿ,
ನನ್ನ ಪಥ ನನಗಿರಲಿ.”
ಎಂದದನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳನೆ ಜಾಣನುಳಿದವರು ಕುರಿಯ ಮುಂದೆ.

ಕಣ್ ಮುಚ್ಚಿ ನಡೆಯದಿರು,
ಹೃದಯವನು ಕಡಿಯದಿರು ;
ಕಾಶಿಯಲಿ ನೀನರಿವೆ ಯಾತ್ರೆಯೇ ತೀರ್ಥಕಿಂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು.
ಯಾತ್ರೆಗಾಗಿಯೆ ಕ್ಷೇತ್ರ,
ಇದು ಸತ್ಯತಮ ಸೂತ್ರ.
ಸಾಧಕಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಯೆ ಸಿದ್ಧಿಯೆಂದು !

ಅದರಿಂದ ದಾರಿಯೆಡೆ
ಚೆಲುವಿರಲು ನೋಡಿಸಡೆ ;
ಗಾನವಿರೆ ಆಲೈಸು, ಕಲೆಯಿರಲು ಓಲೈಸು ಸಡ್ಡೆಯಿಂದೆ.

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಮೂಡೆ ನೇಸರು ನೋಡು,
ನಾಡೆ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಡು,
ಹಾಡಿ ಮುದವನು ಹೀರಿ, ಜನಕೆ ಹರುಷವ ಬೀರಿ ತೇಲು ಮುಂದೆ !

ಹಾಡು ಗೆಳೆಯನೆ, ಹಾಡು !
ಹಾಡಿನಿಂದಲೆ ನಾಡು
ಕಣ್ಣೆರೆದು ನೆಚ್ಚು ದಿಸಿ ಕೆಚ್ಚೆ ನಿಂ ಸಿನ್ನ ಹಿಂಬಾಲಿಪಂತೆ !
ಹಾಡೆ ಬಾಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿ,
ಹಾಡೆ ಜೀವಕೆ ಶಕ್ತಿ ;
ಹಾಡು ಜನ್ಮದ ಭಾರವಳಿದು ಕರ್ಮದ ಪೊರೆಯು ಕರಗುವಂತೆ !

ದಾರಿಯಲಿ ಕೊಳೆದ ಬಳಿ,
ತೆರೆಗಳಲಿ ಮಿಂದುಸಲಿ,
ತಿಳಿನೀರಸೀಂಟಿ ತಂಗಾಳಿಯಲಿ ವೈಯೋಷ್ಠಿ ಕಳೆ ದಣಿವನು.
ಹೊಂದಾವರೆಯ ಕೊಯ್ಲು
ಚಂದದಿಂದಲಿ ನೆಯ್ಯು
ನಿನ್ನೊಲೈಗಣ್ಣಿದನು ಮುಡಿಸಿ ಮುದ್ದಿಸಿ ಸಲಿಸಿ ಪಡೆ ತಣಿವನು.

ಹಾದಿಯಲಿ ಹಳ್ಳವಿದೆ,
ಮುಳ್ಳಿಡಿದ ಕೊಳ್ಳವಿದೆ,
ಎಂದಳುಕಿ ಹಿಂದೆಗೆಯದಿರು ; ಮುಂದೆ ತೋರುವುದು ಹೂದೋಟವು !
ಯಾತ್ರಿಕರು ಸಿನ್ನಂತೆ
ಪೋದಹರಹರು ಮುಂತೆ ;
ಹುಡುಕುವರ ಹಜ್ಜೆಯನು ; ಕಾಣುವುದು ನೆಚ್ಚಿನಾ ಸವಿಸೋಟವು !

ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿದು ಬರೆ
ಬತ್ತರಿಸಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆ ;
ರಂಜಿವುದು ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದ ಮಲ್ಲರಾಂತಿರುವ ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿ !

ಮಲ್ಲಗೀತೆ

ಮೇಣವರ ಕೂಗಿ ಕರೆ ;
ಕೇಳಿಸಲು ಸಿನ್ನ ಮೊರೆ
ಸಿಲ್ಲುವರು ; ಹಿಂದಿರುವ ಸೋದರರ ಕರೆದೊಯ್ದವರ ಸೀತಿ !

ಸೆಚ್ಚಿ ರಲಿ ! ಕೆಚ್ಚಿ ರಲಿ !
ಮುಂಬರಿವ ಹುಚ್ಚಿ ರಲಿ !
ಮುಂದುವರಿವುದೆ ಬಾಳು ; ಹಿಂದೆ ಸರಿವುದೆ ಸಾವು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ !
ಹೋರುವುದೆ ಚೈತನ್ಯ !
ಸುಮ್ಮನೆ ಬಡಶೂನ್ಯ !
ತುದಿಯ ಗುರಿ ಶಾಂತಿ ಎನೆ ಬರಿಸಿದ್ದೆಯಲ್ಲವದು ಸತ್ಯಸತ್ಯ !

ಎದೆಯ ಕೊರೆಯುವ ಕೀಟ
ಸಂದೇಹದೊಡನಾಟ ;
ಸಕ್ಕರೆಯು ಸಿಹಿಯೊ ಕಹಿಯೋ ತಿಂದು ಸೋಡದೆಯೆ ತಿಳಿವುದಂತು ?
ಹಿರಿಯರನುಭವ ಸಿಹಿಯು !
ನಿನಗೊಬ್ಬನೆಗೆ ಕಹಿಯು ?
ಒಲೆಯದುಳಿವುದಕಿಂತಲೂ ಒಲಿದಳಿವುದೆ ಮೇಲಲ್ತಿ ಜಂತು ?

“ ಮುಂದೆ ಬರಿ ಸೊನ್ನೆಯಿರೆ ? ”
ಮರುಳೆ, ಹಾಗೆನ್ನುವರೆ ?
ಹಿಂದೆ ಬರಿಸೊನ್ನೆ, ಮುಂದೆಯು ಸೊನ್ನೆ, ನೀಂ ಮಾತ್ರ ಸೊನ್ನೆಯಲ್ಲ ?
ಹೇಡಿಗಳ ವಾದವಿದು,
ಕುಮತಿಗಳ ಬೋಧವಿದು !
ಸೊನ್ನೆಯಿದ್ದರು ಇರಲಿ ! ನುಗ್ಗಿ ಮುಂದಕೆ ನೋಡು ! ನೀನು ಮಲ್ಲ !

“ ಮುಂದೆ ತಾನಹ ಸೊನ್ನೆ ”
ಎಂಬನಿಂದೂ ಸೊನ್ನೆ !
ಯಾವ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೇನು ಸೊನ್ನೆಯೆ ಗುಣಿಸಿದರೆ ಲಭ್ಯ ಸೊನ್ನೆ !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಹಿಂದಿಲ್ಲದಾವಿಂದು ?

ಇಂದಿಲ್ಲದೇಂ ಮುಂದು ?

ಇಂದೆಂಬುದೆಂತಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದರೆ ದಿಟದಿ ನಾಳೆ ನಿನ್ನೆ ?

ಗುರಿಗೆಂದೆ ಮುಂಗಂಡು

ಹುಡುಗನೊದೆದಾ ಚೆಂಡು

ಹರಿದಾಡಲಾಡುಂಬೊಲದೊಳದಕೆ ಗುರಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬಿಯೇನು ?

ಇರುವಂತೆ ಜದಿಯ ಒಗೆ

ತಿರುತಿರುಗಿ ತಿರೆಯೊಳಗೆ

ಇಂದೂ ನಾಳೆಯೊ ಎಂದೂ ಒಂದು ದಿನ ಗುರಿಮುಟ್ಟಿ ಗೆಲುವೆ ನೀನು !

ಕರ್ಮ ನಿನ್ನನು ಕಟ್ಟಿ

ಕೆಡಹಲದನೇ ಮೆಟ್ಟಿ

ಮುಂದೆ ಮೆಟ್ಟಲನೇರು ! ಮರಳಿ ಯತ್ನವ ಮಾಡು ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿ !

ಹಜ್ಜು, ಬಿಂಕಿಯ ಹಜ್ಜು !

ಸುಡಲೆಲ್ಲವನು ಕಿಜ್ಜು !

ಹುಲ್ಲು ಸುಟ್ಟರೆ ಸುಡಲಿ ! ಲೇಸಾಯ್ತು ಟೊಳ್ಳಳಿಯುತ್ತುಳಿಯೆ ಗಟ್ಟಿ !

ಬಾಳು ಸಂದೊಡಮೇನು ?

ಸಾವು ಒಂದೊಡಮೇನು ?

ಸಾವು ಬಾಳಿನ ಕುಂದನೊಂದರಿಯದಿಹ ಶಾಶ್ವತಾತ್ಮ ನೀನು !

ರವಿ ಮುಳುಗಲೇನಂತೆ ?

ಇರುಳಿಳಿದರೇನಂತೆ ?

ಬಂದಿರುಳಿಸುದರದಲಿ ಮಲಗಿಹುದು ಮುಂದೆ ಬಹು ಹಗಲು ತಾನು !

ಹಗಲು ಹೊಣೆ ಹತ್ತಿರಕೆ ;

ಹೊಣೆಯಿರುಳು ಜತ್ತಿರಕೆ ;

ಹಗಲೆನುಗೆ ತೋರದಿಹ ಹಿರಿಯ ವಿಶ್ವವಸಿರುಳು ತೋರುತಿಹುದು !

ಮಲ್ಲಗೀತೆ

ಬಾಳು ಮುಚ್ಚುವ ಮಣ್ಣು,
ಸಾವು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಕಣ್ಣು !
ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡರಿಯದಿಹ ಮಹಿಮೆಯನು ನಾವಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಹುದು !

ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಗತಿಗೆ
ಕಣ್ಣು ಹುಚ್ಚಗತ್ತಿಗೆ
ಸಿನ್ನ ಗತಿ, ಸಿನ್ನ ಮತಿ, ಸಿನ್ನ ಸಾಹಸಕೆ ಕಣ್ಣು ಗಲರಿದೇ ?
ಭಯವ ಜಿಡು ; ನಲವಿದೆ
ಹಾಡುತ್ತೆ ನಡೆ ಮುಂದೆ.
ಸಂದೆಯದ ಪುಸಿತೊಟ್ಟಿಲನು ಕಟ್ಟಿ ಮಲಗಿ ಜೋಲದಿರು ಬಂದೆ !

ಜೈಗುಗಂಪುರಿಯಲ್ಲಿ
ಸುಡಲಿ ಸಂಶಯವಲ್ಲಿ !
ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ಹೊರಗೆ ಬಾ ನೋಡು ! ಸಂದೆಯದ ಮಚ್ಚು
ಎಲ್ಲಾ ದರಿಹುದೇನು ?
ಎಳಾಡದಿಹುದೇನು ?
ಜಗದ ಸಗವೊನಲನಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುದು ಸಂದೆಗದ ಹುಚ್ಚು !

ಎಳು, ಮಲ್ಲನೆ ಎಳು !
ಮಸವ ಮುದದಲಿ ತೇಲು !
ಕೋಗಿಲೆಗಳುಲಿಯುತಿವೆ ಪಲ್ಲವಿತ ಜೈತ್ರಕಾಸನದಿ ಕೇಳು :
ಸಾಹಸವೆ ಸವಿ ಬಾಳು !
ಸಂದೆಯವೆ ಕು ಕೂಳು !
ಸಂಬುಗೆಯ ಸುಗ್ಗಿಯನು ನೆಟ್ಟು ಸಂದೆಯದ ಮಾಗಿಯನು ಕೇಳು !

ನೋಡು, ಎಂತಿದೆ ಸುಸಿಲು !
ಹಸುರ ಮೇಲೆಜಿಸಿಲು
ಮಲಗಿಹುದು ಲೀಲೆಯಲಿ ಮೈಮರೆತ ವೋಹನದ ಶಿಶುವಿನಂತೆ !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಅಲ್ಲಿ ಬಸಬನದಲ್ಲಿ,
ಮಾಸವರ ಮನದಲ್ಲಿ

ನೆಚ್ಚು ದಿಸಿ ಚಿಮ್ಮು ತಿದೆ ! ಕರ್ಮಮಯ ಚೇತನಕೆ ಹೊರತು ಚಿಂತೆ !

ನಂಬು ಗುರಿಯಿಹುದೆಂದು !

ನಂಬು ಗುರುವಿಹನೆಂದು !

ನಂಬು ದಾರಿಯಲಿ ಕೃಪೆ ಕೈಹಿಡಿದು ಹಿಂದೆ ಪಾಲಿಸುವುದೆಂದು !

ಗುರುಭಕ್ತ ನಾನೆಂದು,

ಗುರುಶಕ್ತಿ ನನಗೆಂದು

ನಂಬು ! ನಿನ್ನನೆ ನಂಬು ! ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷಿತಗೆ ಗುರಿತಪ್ಪದೆಂದೂ !

ಕಾಳರಾತ್ರಿ

ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸುತಿದೆ, ಬಿರುಮಳೆಯು ಕರೆಯುತಿದೆ ;
ಮೇಲೆಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ಮುಂಗಾರುಗಿಲು ಮುತ್ತುತಿದೆ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮೆತ್ತಿ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯನು ; ಸಿಡಿಲೆರಗಿ
ಮಿಂಚೆಸೆದು ಲೋಕ ಕಂಪಿಸುತಿದೆ ; ಹೊಸಲೇರಿ
ಹೊಳೆಯುಕ್ಕೆ ಮನುಜರನು ಕೊಚ್ಚುತಿದೆ. ಬೆಚ್ಚುತಿದೆ
ನರನೆದೆಯು ನೆಚ್ಚುಗೆಟ್ಟು. ಎಲ್ಲೆಡೆಯು ಕೇಳುತಿದೆ
ಹಾ ಕಾರವು. ಕ್ರಾಂತಿ ಎಂಬುವ ಭೂತ ತಲೆಗೆದರಿ
ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಸುತ್ತುತಿದೆ ಭೀಮ ಛಾಯೆಯ ಜಿಲ್ಲೆ.
ಓ ಎಲ್ಲಿ ? ಶಾಂತಿ ಸೂರ್ಯನು ಎಲ್ಲಿ ? ಮುಳುಗಿದನೆ ?
ಮುಂದೆಂದು ಮೂಡದಿಹನೆ ? ಕೊನೆಗಾಣದಿರುವುದೇ
ಈ ಕಾಳರಾತ್ರಿ ? ನರಹೃದಯದಲಿ ತುಂಬಿರುವ
ಪಂಕದಿಂದಲೆ ಮರಳಿ ಕಮಲಗಳು ಕಾಣಿಸವೆ ?
ಮನವೇ, ನಿರಾಶೆಯಲಿ ಕೊರಗದಿರು ! ಸಾಗರದ
ಮಥನದಲಿ ವಿಷವು ಜನಿಸಿದೆ ಇಂದು ! ಮೂಡುವುದು
ಮುಂದೆ ಸೊದೆ ! ಹಗಲು ಬರುವುದು ತೊಲಗಿ ಕಾಳರಾತ್ರಿ !

ಭಾರತ ತಪಸ್ವಿನಿ

ವೇದ ಋಷಿ ಭೂಮಿಯಲಿ ನಾಕನರಕಗಳಿಂದು
ಸಾವು ಬದುಕಿನ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಹೋರಾಟದಲಿ
ಸಂಧಿಸಿವೆ. ಮಾನವನದೆಯ ಕಾಳಕೂಟದಲಿ
ಅಮೃತವನೆ ಹಾರೈಸಿ ಬಲಿರಕ್ತದಲಿ ಮಿಂದು
ಕಾದಿಹೆವು ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬ. ನಾಗರಿಕತೆಯ
ನಾಗಿನಿಯು ಪ್ರಗತಿನಾಮಕ ಘನೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ
ಜುಂಬಿಸಿಯೆ ಕೊಲ್ಲಲೆಳಸುತ್ತಿದೆ.—ಹಿಂದಿನ ಬುತ್ತಿ
ಸಮಯುತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಮಹಾತಪಸ್ಸಿನ ಚಿತ್ತೆಯ
ರಕ್ತಿಮ ವಿಭೂತಿಯೊಳೆ ಮುಂದಿನ ಸವೋದಯದ
ಧವಳಿಮ ಪಿನಾಕಧರಸ್ಮಿತಹನು : ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ
ಭಾರತಾಂಬೆಯು ಜಗದ ಬೆಳಕಾಗುವಳು ; ಹೆಮ್ಮೆ
ಗೌರವಗಳಿಂದ ಜನಗಣದ ಕಟು ಸಿದ್ಧಿಯದ
ಲೋಭಬುದ್ಧಿಯ ಹೀನ ಕುಟಿಲತೆಯನುರೆ ನೀಗಿ
ಮೆರೆವಳು ತಪಸ್ವಿನಿಯೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯಾಗಿ !

ಬುದ್ಧದೇವ

ಏಕಸಿತ ಸಹಸ್ರದಲ ಪದ್ಮ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ
ಮಂಡಿಸಿಹ ಧನಲಿಮಾ ಧ್ಯಾನಸ್ಥಿಮಿತಮೂರ್ತಿ,
ಹೇ ಬುದ್ಧದೇವ, ನಿನ್ನ ತುಲ ಬುದ್ಧಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿ
ಮಾನಸನ ಮೂರ್ಖತೆಯ ದುಸುವ ಮಹಾಚ್ಛಾಲೆ.
ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮತತಿಯ ಮರುರಂಗದಲಿ
ಶುಷ್ಕ ಆಚಾರ-ಸೃಕತದಲ್ಲಿ ನಡೆಗೆಟ್ಟು
ನಿರ್ಮಲ ವಿಚಾರ-ನದಿ ಲಯವಾಗುತ್ತಿರೆ ; ಕಟ್ಟು
ಕಟ್ಟಳೆಯ ಲೌಕ ಸೃಂಖಲೆಯ ಯಮಸಂಗದಲಿ
ಕಟ್ಟುವಾಗುತ್ತಲಿರಲು ಧರ್ಮದ ಮಹೋನ್ನತಿಯು,
ವೈರಾಗ್ಯವರ್ಷವನು ಕರೆದು, ಜನರಲಿ ಮತಿಯು
ಶ್ರುತಿಯ ಬಂಜೆಯ ಜಿರಿದು ಮೂಡುವಂತೆಸಗಿರುವೆ.
ಹೇ ಪುಣ್ಯಮತಿಮೂರ್ತಿ, ಮತದ ಮತಿಹೀನತೆಯು
ಸಾಕೆಮಗೆ ; ಬೇಕು ಸನ್ನತಿಯ ನಾಗರಿಕತೆಯು :
ನರನ ಸನ್ನತಿಗಿಂತ ಜೇರೆಯ ಜಗದ್ಗುರುವೆ ?

ಮುಕ್ತಿರಾಹು

ಧುಮುಕಿದೆ!—ಘನತಿಮಿರದ ಪಾತಾಳದ
ಗರ್ಭಕೆ ಧುಮುಕಿದೆ!—ಅನಂತ ಕಾಲದ
ಸುಪ್ತಿಯ ಜಠರಕೆ ಧುಮುಕಿದೆ!—ಧುಮುಕಿದೆ
ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಮಹದುಲ್ಕೆಯ ತೆರದಲಿ
ಚ್ವಾಲಾಮಯ ಲಾಂಗೂಲದ ಭರದಲಿ
ಮೃತ್ಯುಕಾತರ ವೇಗದಲಿ!
ಮಧುರ ಮೋಹನ ಮಾಯೆ ಮುಂಗಡೆ
ಮಳೆಜ್ವಲನ ಬಣ್ಣದ ಹಾಸದಲಿ
ಕಟ್ಟಿ ಚುಂಬಿಸಿ ಸೆಳೆದಿತ್ತು!
ಮುಕ್ತಿರಾಹುವ ಛಾಯೆ ಹಿಂಗಡೆ
ಬರಸಿಡಿಲನ ಭೀಷಣ ರೋಷದಲಿ
ಅಟ್ಟಿ ತುಡುಕಲು ಬೆಳೆದಿತ್ತು!
ನುಗ್ಗು ತಲೊದಂದೆ “ ಬೇಡ! ಬಲೆ!
ಜಡುಗಡೆ ಸಾಕು! ಸರೆ ಕೂರೆ ಬೇಕು!
ಕೈಮುಗಿದೆನು ಜಡು, ಓ ಮುಕ್ತಿ!”
ಹಿಂಗಡೆ ಗದರಿತು “ ಬಲೆ! ಬಲೆ!
ನಾ ಜಡಿಸೆಂದೂ! ನುಂಗಲೆ ಬೇಕು!
ಯುಗ ಯುಗ ಜಡದೋ ಯಮಶಕ್ತಿ!”
ಹಿಂದಕೆ ತಿರುಗದೆ ನೋಡದೆ ಓಡಿದೆ;
ಧಾವಿಸುವುದನೇ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದೆ.
ಮಧುರ ಮೋಹನ ಮಾಯೆ ಮುಂಗಡೆ;
ಮುಕ್ತಿರಾಹುವ ಛಾಯೆ ಹಿಂಗಡೆ;
ನಡು ನುಗ್ಗಿ ದೆನಾವೇಗದಲಿ,

ಮುಕ್ತಿರಾಹು

ಮೃತ್ಯುಕಾತರ ವೇಗದಲ್ಲಿ !

ಇಂತು

ಶತಶತನಾನಗಲಿಂತು—

ಧುಮುಕಿದೆ !—ಘನತಿಮಿರದ ಪಾತಾಳದ
ಗರ್ಭಕೆ ಧುಮುಕಿದೆ !—ಅನಂತ ಕಾಲದ
ಸ್ಪ್ರಿಯ ಜಠರಕೆ ಧುಮುಕಿದೆ ! ಧುಮುಕಿದೆ
ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಮಹದುಲ್ಕೆಯ ತೆರದಲ್ಲಿ,
ಜ್ವಾಲಾಮಯ ಲಾಂಗೂಲದ ಭರದಲ್ಲಿ,
ಮೃತ್ಯುಕಾತರ ವೇಗದಲ್ಲಿ !
ವೇಗ ವೇಗದಲ್ಲಿ !

ಎಸಿತು ಓಡಿದರೇನು ತಡೆವುದೆ ?

ಎಸಿತು ಜೀಡಿದರೇನು ಜಡುವುದೆ ?

ಮುಕ್ತಿರಾಹುವು ಸಿಕ್ಕುರುಣಿ !

ಕರಾಳ ಬಲದಲ್ಲಿ, ಕಠೋರ ಛಲದಲ್ಲಿ,

ಕಲ್ಪಾಂತರಗಳು ಹೊರಳಿರೆ ಕೆಲದಲ್ಲಿ.

ಜಿಂಬತ್ತಿತು ಅವಿರಾಸದಲ್ಲಿ !

ಪ್ರಲಯದ ಕಾಮದಲ್ಲಿ !

ಅಯ್ಯೋ ಎಲ್ಲಿ ?

ಆಶ್ರಯವಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ?

ಅಟ್ಟಿ ಬಂದಿತು, ಬಂದಿತು ಭಾಯೆ,

ಮುಕ್ತಿರಾಹುವಿನನಂತ ಭಾಯೆ !

ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜೀವವು ಮುದುಗಿತು ;

ಕಟ್ಟಿಕಡೆಯಲಿ, ಕಡೆಯಲಿ ಮುದುಗಿತು—

ಬಡತೆಯ ಚಿರಸಿದ್ಧಿಯೊಡ್ಡಿ !

ಇಲ್ಲ !

ಇಲ್ಲಿಯು ಸುಖವಿಲ್ಲ !—

ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಣಕಣವನೆ ಹಿಡಿದು

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಕಿತ್ತೆಳೆಯಿತು ಬಡಮೃತ್ತನೆ ಕಡೆದು :
 ಮುಕ್ತಿರಾಯುವು ಚೇತನ ಕಾಮಿ,
 ಸುದೂರ ವಿಶ್ವದ ಚಿರನವಗಾಮಿ.
 ಕರುಣೆಯೆ ಇಲ್ಲವೆ ರಾಯವೆ ನಿನಗೆ ?
 ಎಸಿತುಂಡರು ಹೊಡೆ ತುಂಬದೆ ನಿನಗೆ ?
 ಬಿಡು ; ಬಿಡು ನನ್ನ ನು ನಿದ್ರೆಯ ಸುಖಕೆ ;
 ಸರ್ವಜುಂಬನ ಕೊಡದಿರು ಮುಖಕೆ.—
 ಮುಕ್ತಿರಾಯುಪ್ರೇಮಜ್ವಾಲೆ
 ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೇಳುವ ಲೀಲೆ !—
 ಪೀಡಿಸೆ, ಕೋಟಲೆಗಾರದೆ ಮಣ್ಣು
 ತುತ್ತತುದಿಯಲಿ ತೆರೆಯಿತು ಕಣ್ಣು !
 ಮೃಣ್ಮಯ ಸಿದ್ಧೆಯ ಇಂಬನು ಬಿಟ್ಟು
 ಸಸ್ಯಸ್ಪೃಷ್ಠ ಕೆ ಬಾಳನು ಕೊಟ್ಟು
     ಹೂವೆಲೆಗಳ ಸೌಂದರ್ಯದಲಿ
     ಮೈಮರೆತೆನು ಮಾಧುರ್ಯದಲಿ ;
 ವಸಂತ ಋತುಗಳ ಕನಸನು ಕಂಡೆ ;
 ಸೂರ್ಯೋದಯಗಳ ಮಧುವನು ಉಂಡೆ ;
     ಮದಿಸಿದ ತುಂಬಯ ಗಾನದಲಿ
     ಕಿವಿ ತುಂಬಿತು ಸ್ವರಪಾನದಲಿ ;
 ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ಹಸುರಿನ ಮೇಲೆ
 ಮಿಸುನಿಯ ರನ್ನದ ಹಿಮಮಣಿ ಲೀಲೆ ;
 ಕೊಂಬೆಯ ತೂಗುಯ್ಯಲೆಯಲಿ ಹಕ್ಕಿ
 ಸುರಗಾನದ ಹೊಳೆ ಹರಿಸಿತು ಸೊಕ್ಕಿ ;
 ಮಲಯಾದ್ರಿಯ ಮಂದಾಸಿಲ ಬಂದು
 ನವೀನ ಆಶಾಪಾಶವ ತಂದು
     ಬಗಿದನು ತನುಮನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ !
     ಆಹಾ ! ಬಂಧನವದು ಬಿಲ್ಲ !—
 ಹೂವಿನ ತುಟಿಯಲಿ ತುಂಬಯ ಕೆನ್ನೆಗೆ

ಮುಕ್ತಿರಾಹು

ಮುಕ್ತಿಡುತ್ತಿರೆ, ಚೆಲುವಿನ ಬನಕನ್ನೆಗೆ
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಸಿಂಗರ ಮಾಡಿ
ಆವೋದಿಸುತ್ತಿರೆ, —ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೋಡಿ! —
ಅಯ್ಯೋ, ಮುಕ್ತಿಯ ರಾಹುವು ಮತ್ತೆ!
ಅಯ್ಯೋ, ಅಮೃತದ ವಿಷದಿಂ ಸತ್ತೆ!

ಓಡಲು ಎಳೆಸಿದೆ, ಎಳೆಸಿದೆ, ಎಳೆಸಿದೆ;
ಆಸೆಯ ಬಲದೊಳೆ ರೆಕ್ಕೆಯು ಬಿಳೆಸಿದೆ!
ವಿಹಂಗವಾಗುತ್ತೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿದೆ,
ದೇಶದೇಶಗಳ ಮೂಲೆಯ ಸೇರಿದೆ;
ಹಣ್ಣು ಸು ತಿರಿದು, ಕೋಳದಲಿ ಮುಂದು,
ಹಾಡಿನ ಮದಿರೆಗೆ ಮನವನು ಮಾಡಿದೆ.

—ಮರೆಯಾಯಿತು ಮುಕ್ತಿಯ ರಾಹು!

ಸ್ಥಾವರ ಹೋಗಿ ಜಂಗಮವಾಗಿ
ನಲಿದುಲಿದಾಡಿತು ಪ್ರಾಣದ ಭೋಗಿ.—
ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಭಾತದ ತರು ಶಿಖರದಲಿ
ಸ್ವರ್ಣೋಜ್ವಲ ಸೂರ್ಯನ ಶಿಶುಕರದಲಿ
ಸಂಗೀತದ ಸಾಗರದಲಿ ತೇಲಿ

ಇರಲೈತಂದುದು ಜಾಣವ ಹೋಲಿ

ಅನಿಷ್ಟ ಮುಕ್ತಿಯ ಶಸಿರಾಹು!

ಮತ್ತೆ ಓಡಿದೆ! ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದೆ!

ಆರಾರದೆಯನೊ ಆಶ್ರಯ ಬೇಡಿದೆ!

ಸಂತೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೆಡೆಯಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲಿಯು ಸುಖವಿಲ್ಲ;

ಎಲ್ಲಿಯು ಜಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಕಡೆಗೆ

ಕಟ್ಟ ಕಡೆಗೆ—

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಮಾನವನೆಯಲಿ ಎಚ್ಚತ್ತೆ !
ಪಾರಾದೆನು ಮತ್ತೆ !

ಮಾನವನದೆ!—ಹಾ ! ಆ ನಾಮವೆ ಸುಧೆ !
ಇಲ್ಲಾ ದರು ಗೆದ್ದೆ ನು ಎಂದೆಳಸಿದೆ :
ಚಿಂತೆಗಳಿವೆ, ಭಾವಗಳಿವೆ, ಕಲೆಯಿದೆ ;
ಪ್ರೇಮದ ಮೋಹದ ಪ್ರಣಯದ ಬಲೆಯಿದೆ.
ಮುಕ್ತಿ ರಾಹುವ ತೊಲಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು,
ಮುಕ್ತಿ ಚಿಂತೆಯನಾಚೆಗೆ ತಳ್ಳಲು,
ಮತ ವೂಜಿಗಳಿವೆ, ಮಂತ್ರವಿದೆ ;
ಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಪಟ ಕುತಂತ್ರವಿದೆ.
ವೇದಾಂತಗಳಿವೆ, ಭಕ್ತಿಯಿದೆ ;
ವಾದಜಾಲವಿದೆ, ಯುಕ್ತಿಯಿದೆ !

ಮಾನವನದೆ!—ಹಾ ! ಆ ನಾಮವೆ ಸುಧೆ !
ಇಲ್ಲಾ ದರು ಗೆದ್ದೆ ನು ಎಂದೆಳಸಿದೆ !
ಶಿಶು ಶ್ರೀಲೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿದೆ ಮೊದಲು :
ಮುಗ್ಧತೆಯನು ಹೊರಸೂಸುವ ತೊದಲು,
ಮೊಲೆಸಾಲನು ಕುಡಿಕುಡಿಯುವ ಹಿಗ್ಗು,
ಅಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಬಯಕೆಯ ಸಿಗ್ಗು,
ನವನವ ಪರಿಚಯಗಳ ಸಂತೋಷ,
ಹೊಸಬಾಳಿನ ಹೊಸಹೊಸ ಆವೇಶ—
ನಾಸಿಂತಿರುತಿರೆ ಬಾಲ್ಯದ ಬಾಹು
ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಬ್ಬಿತು ; ಮುಕ್ತಿಯ ರಾಹು
ಕಾಲವ ಕಣಕುತ ತಳ್ಳಿತು ಮುಂದೆ.
ಅರಿಯದವೊಲೆ ಬಿಂಬತ್ತಿತು ಹಿಂದೆ !—
ಅಡವಿಯ ತೊಡೆಯಲಿ, ತೃಣಶಯ್ಯೆಯಲಿ,
ಪುಷ್ಪಿತ ಲತೆಗಳ ತೂಗುಯ್ಯಲೆಯಲಿ,
ಸದಿಗಿರಿಸಿರ್ಪುರ ಜಲಕಲತಾನದಿ,

ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರೇತ

ಕರಗಿ ಹೋಯ್ತು !—

ಮಾಂಸ ಕರಗಿದ ದೇಹ,

ಅಸ್ತಿ ಗೇಹ !

ಹೊಸದೇ ಒಡೆಜಡೆ ತಲೆಯು

ಕೊಳಕು ಒಲೆಯು !

ಕಣ್ಣು ಬತ್ತಿದ ಕೆನ್ನೆ

ಬರಿಯ ಸೊನ್ನೆ !

ವೈರಾಗ್ಯಕಿದೆ ಕೀರ್ತಿ,

ಪ್ರೇತ ಮೂರ್ತಿ ?—

ಇಂತು ಧ್ಯಾನದಿ ಮಗ್ನ,

ಇಂತು ಶೂನ್ಯದಿ ಲಗ್ನ

ಆ ಶ್ಮಶಾನದ ನಗ್ನ

ತವೋಮೂರ್ತಿ !

ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೇತದ ಸೊಲ್ಲು

ಚುಚ್ಚು ತಿತ್ತು !

ತ್ಯಾಗ ಮೂರ್ತಿಯು, ಕಲ್ಲು

ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿತ್ತು !

ಅಶರೀರ ಚುಂಬನವು

“ ಬೇಕು ಅವಲಂಬನವು !”

ಎಂದು ಕೂಗಿರೆ ಶಿವನು

ಕಂಪಿಸಿದನು !

ಒಡನೆ ಮದನನು ಒಲವ

ಸಿಂಪಿಸಿದನು !

ಹೃದಯ ಮರುಭೂಮಿಯಲಿ,

ವೈರಾಗ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯಲಿ,

ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ಕಾಮಿಯಲಿ

ವಿಶ್ವದಾಸೆಗಳೆಲ್ಲ

ಮೂಡಿದತ್ತು !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ನಕ್ಷತ್ರಗಳೊಡೆದುರುಳಲಿ ! ವಾರಿಧಿ
ಮೇರೆಯ ತಪ್ಪಲಿ ! ಆಕಾಶದ ನದಿ
ಅಪ್ಪಳಿಸಲಿ, ಭೂವಲಯವ ಕೊಚ್ಚಲಿ !
ಪ್ರಲಯಕೆ ತ್ರಿಭುವನ ಕಂಪಿಸಿ ಬಿಚ್ಚಲಿ !—
ಧುಮುಕುವೆ !—ಘನತಿಮಿರದ ಪಾತಾಳದ
ಗರ್ಭಕೆ ಧುಮುಕುವೆ ! ಅನಂತ ಕಾಲದ
ಸುಪ್ತಿಯ ಜಠರಕೆ ಧುಮುಕುವೆ !—ಧುಮುಕುವೆ
ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಮಹದುಲ್ಕೆಯ ತೆರದಲಿ,
ಜ್ವಾಲಾಮಯ ಲಾಂಗೂಲದ ಭರದಲಿ,
ಮೃತ್ಯುಕಾತರ ವೇಗದಲಿ !
ಶೂನ್ಯದ ತೃಷೆಯಾವೇಗದಲಿ !

ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರೇತ

ಹೃದಯ ಶ್ಮಶಾನದಲಿ
ವೈರಾಗ್ಯ ರಾತ್ರಿಯಲಿ
“ಮುತ್ತು ಬೀಕೇ ಮುತ್ತು ?
ಕೆಂದುಟಿಯ ಸವಿ ತುತ್ತು !”
ಎಂದು ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರೇತ
ಚೀರುತ್ತಿತ್ತು !

ಒಂಟೆಗಳ ಬಾಯ್ಬಿರೆದು,
ತರುಗರ್ಭಗಳ ಜಿರಿದು,
ಶೂನ್ಯವನೆ ಕರೆಕರೆದು,
ಎದೆಯ ಸುಡುಗಾಡಿನಲಿ
ತಾಗ್ಯದ ತಮಿಸ್ರದಲಿ
“ಮುತ್ತು ಬೀಕೇ ಮುತ್ತು ?
ಕೆಂದುಟಿಯ ಸವಿ ತುತ್ತು !”
ಎಂದು ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರೇತ
ಚೀರುತ್ತಿತ್ತು !
ದೇಸೆಯು ದಸಿಯನು ಮಸೆದು
ಜೀರುತ್ತಿತ್ತು !

ಅದನು ನುಡುಗಿತು ಕೇಳಿ
ಬಗವು ಕಂಪನ ತಾಳಿ,
ರೋದನದ ಹೊನಲಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿ ತೇಲಿ !
ಫಲವನುಣ್ಣದ ಬಲೈ
ಕೈಗೂಡದಿಹ ನಲೈ

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಚೀರುತಿರೆ ಬಾಯಾರಿ
ಪ್ರೀತಿರಸವನು ಕೋರಿ
ಜೀವನವೆ ಕಂಪಿಸಿತು

ಮರುಕ ತೋರಿ !

ವೈಕುಂಠ, ಕೈಲಾಸ,
ನರಕ, ಇಂದ್ರನಿವಾಸ,
ಎಲ್ಲ ಮೊಗಜಾಡಿದುವು ;
ಎಲ್ಲ ಅಲುಗಾಡಿದುವು

ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದು !

ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೇತದ ವಾಣಿ
ಪ್ರಲಯದಲ್ಲೆಯ ವೇಣಿ !
ಸೃಷ್ಟಿ ಶಕ್ತಿಯ ಎದೆಯ
ಹಿರಿಯ ಒಯಕೆ

ಸಲ್ಲದಿರೆ, ಅದು ಚಿಕ್ಕ
ಭೂವನಲಯಕೆ !

ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೇತದ ಸೊಲ್ಲ
ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚುತ ಎಲ್ಲ
ಮೂಕವಾಯ್ತು !

ಮುಂದೆ ಗತಿ ವಸೆಂದು
ಶೋಕವಾಯ್ತು.

ಮಸೂದಾ ಮೂಲೆಯಲಿ
ವೈರಾಗ್ಯಸಿಂಧು ಶಿವನ
ರುದ್ರ ಮೂರ್ತಿಯ ತಪಕೆ
ಭಂಗವಾಯ್ತು !

ವೈರಾಗ್ಯದಾ ಮಂಜು
ಗಡ್ಡೆ ಗಟ್ಟಿದ ಸಂಜು

ಮಲ್ಲಗೀತೆ

ಬಾಳು ಮುಚ್ಚುವ ಮಣ್ಣು,
ಸಾವು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಕಣ್ಣು !
ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡರಿಯದಿಹ ಮಹಿಮೆಯನು ನಾವಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಹುದು !

ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಗತಿಗೆ
ಕಣ್ಣು ಹುಚ್ಚಗತ್ತಿಗೆ
ಸಿನ್ನ ಗತಿ, ಸಿನ್ನ ಮತಿ, ಸಿನ್ನ ಸಾಹಸಕೆ ಕಣ್ಣು ಗಲರಿದೇ ?
ಭಯವ ಜಿಡು ; ನಲವಿದೆ
ಹಾಡುತ್ತೆ ನಡೆ ಮುಂದೆ.
ಸಂದೆಯದ ಪುಸಿತೊಟ್ಟಿಲನು ಕಟ್ಟಿ ಮಲಗಿ ಜೋಲದಿರು ಬಂದೆ !

ಜೈಗುಗೆಂಪುರಿಯಲ್ಲಿ
ಸುಡಲಿ ಸಂಶಯವಲ್ಲಿ !
ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ಹೊರಗೆ ಬಾ ನೋಡು ! ಸಂದೆಯದ ಮಚ್ಚು
ಎಲ್ಲಾ ದರಿಹುದೇನು ?
ಎಳಾಡದಿಹುದೇನು ?
ಜಗದ ಸಗವೊನಲನಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುದು ಸಂದೆಗದ ಹುಚ್ಚು !

ಎಳು, ಮಲ್ಲನೆ ಎಳು !
ಮಸವ ಮುದದಲಿ ತೇಲು !
ಕೋಗಿಲೆಗಳುಲಿಯುತಿವೆ ಪಲ್ಲವಿತ ಜೈತ್ರಕಾಸನದಿ ಕೇಳು :
ಸಾಹಸವೆ ಸವಿ ಬಾಳು !
ಸಂದೆಯವೆ ಕು ಕೂಳು !
ಸಂಬುಗೆಯ ಸುಗ್ಗಿಯನು ನೆಟ್ಟು ಸಂದೆಯದ ಮಾಗಿಯನು ಕೇಳು !

ನೋಡು, ಎಂತಿದೆ ಸುಸಿಲು !
ಹಸುರ ಮೇಲೆಜಿಸಿಲು
ಮಲಗಹುದು ಲೀಲೆಯಲಿ ಮೈಮರೆತ ವೋಹನದ ಶಿಶುವಿನಂತೆ !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೇತದ ಮುತ್ತು
ತುಟೆಗೆ ಜಿತ್ತು !

ತ್ಯಾಗ ಪ್ರೇತದ ಮುಂದು
ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೇತವು ನಿಂದು
ತಪ್ಪಿದತ್ತು !

ಎರಡು ಎಲುಜಿನ ಗೂಡು
ಬಂದಾದೊಡನೆ ನೋಡು :
ಹಿಂದಿನಾ ಸುಡುಗಾಡು

ಬೃಂದೆಯಾಯ್ತು !
ಮೋಹ ತ್ಯಾಗದೊಳಗಾಗಿ,
ನನ್ನಿ ಸೊಬಗಿನೊಳಗಾಗಿ
ಬಂದೆಯಾಯ್ತು !

ಆ ಇರುಳು ಹಗಲಾಯ್ತು,
ಆ ಮನಣ ಬಸವಾಯ್ತು,
ಆ ದುಃಖ ಸುಖವಾಯ್ತು ;
ಮಾಘಮಾಸವು ಹೋಗಿ

ಜೈತ್ರವಾಯ್ತು !
ಕೃಷ್ಣ ರಾಧೆಯರಾಗಿ
ಸೃಷ್ಟವಾಯ್ತು !
ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೇತದ ಒಯಕೆ
ಸಫಲವಾಯ್ತು ;
ತ್ಯಾಗ ಭೂತದ ತಪಕೆ
ಸಿದ್ಧಿಯಾಯ್ತು !

ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೇತದ ಮುತ್ತು
ತ್ಯಾಗದಧರಕೆ ತುತ್ತು :
ಆದೊಡನೆ ಮೂಡಿತ್ತು—
ಮಸ್ತು ಥ ರತಿ !

ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರೇತ

ಎರಡು ಎಲುಬಿನ ಗೂಡು
ಬಂದಾದೊಡನೆ ನೋಡು :
ರೂಪರಾಶಿಯ ಜೀಡು—
ಶಿವಸಾರ್ವತಿ !

ಕಲ್ಪಿ

ನಿದ್ದೆಯ ಲೋಕದಿ ಕನಸಿನ ಜೀವಿ.
ತಿರುಗಿದೆ, ತೋಳಲಿದೆ. ತಪ್ಪಿತು ಹಾದಿ !
ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿತೊಂದು ಅರಣ್ಯ,
ಅನಂತವಾದುದು ವನವಿಸ್ತೀರ್ಣ.
ಹೆಮ್ಮರಗಳು ಕಿಕ್ಕಿರಿದುವು ಅಲ್ಲಿ,
ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಹಣೆದಿದ್ದುವು ಬಳ್ಳಿ ;
ಮುಳ್ಳಿನ ಪೊದೆಗಳು, ಗರಗಸವಳ್ಳಿ,
ಪ್ರೇತದಂತೆ ಪಾಪಾಸಿನ ಕಳ್ಳಿ !

ಸುಗ್ಗಿಡ ನಾನಾ ಹಳುವಿನಲಿ,
ಆ ಕನಸಿನ ಹೆಗ್ಗಾಡಿನಲಿ.
ಅಲ್ಲಿದ್ದುದು ಬಿಳಕೆಂಬುವುದಲ್ಲ,
ಕತ್ತಲು ಅಲ್ಲ !
ಬಿಳಕೋ ಕತ್ತಲೊ ಶಿವನೇ ಬಲ್ಲ !
ಶಿವನೇ ಬಲ್ಲ !

ಪ್ರೇತಗಳಂದದಿ ಭೀತಿಯ ಛಾಯೆ
ಸುಳಿಸುಳಿದಾಡಿತು ಅಲ್ಲಿ,
ಆ ಘೋರ ಕಾನನದಲ್ಲಿ !
ನಡೆದೇ ನಡೆದೇ ನಡೆದೂ ನಡೆದೆ
ಸಾಹಸ ಜಡದೆ, ಎದೆಗಿಡದೆ.

ಸುತ್ತಲು ವಸೌನ !
ಶ್ಮಶಾನ ವಸೌನ !
ಕಾಡಸು ದಾಟಿದೆ : ಮುಂಗಡೆ ಬಿಟ್ಟು.
ಶಿಖರವೊ ಸಂತಿದೆ ಮುಗಿಲಿನ ಮುಟ್ಟು !
ಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿ
ಕಡೆಯಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು ನಡುನೆತ್ತಿ !

ಕಲ್ಪ

ಸೋಡಿದೆನಲ್ಲಿ,
ನಡುಸತ್ತಿಯಲಿ!—

ಯಾವುದೊ ಊರು? ಆ ಊರು!

ಬರಿ ಮಾಯದ ಊರು!

ಧನಿಕರ ಮನೆಗಳು ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತಿವೆ,
ಬಡವರ ಗುಡಿಸಲು ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತಿವೆ.

ಜ್ಯೋತಿಯ ಮಣಿದೀಪಗಳಲ್ಲಿ;

ಕತ್ತಲು, ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಇಲ್ಲಿ!

ಹಾಡಿನ ಸುಣ್ಣನಿಯತ್ತ,

ಗೋಳಿನ ಸೀಳಿನಿಯತ್ತ!

ಕೂಳನು ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಜಸುಡುವರಲ್ಲಿ,

ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೊರಗುವರಲ್ಲಿ!

ಆ ಕಡೆ ಉದ್ಧಾಸ,

ಈ ಕಡೆ ಶ್ಮಶಾನ!

ಪೀತಾಂಬರಗಳ ಹೊದೆಯುವರಲ್ಲಿ,

ಕೌಪೀನಕೆ ಚಿಂದಿಯು ಸಿಗದಿಲ್ಲ!

ಸೋಡುತ ಸೋಡುತ ಸೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ;

ಸೋಡುತ್ತಿರೆಯಿರೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದೆ:

ಬಡಬಗ್ಗರ ಜಠರಾಗ್ನಿಯು ಎದ್ದು,

ಗುಡಿಸಲುಗಳಿಗೇ ಬೆಂಕಿಯು ಬಿದ್ದು,

ಧಗಧಗ ಧಗಧಗ ಹೊತ್ತಿದ್ದುದು,

ಭುಗಿಭುಗಿಲೆನ್ನು ತ ಮುತ್ತಿದ್ದುದು!

ಮುಗಿಲಿನ ವರೆಗೂ, ಬಾಸಿನ ವರೆಗೂ,

ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳ ಜುಟ್ಟಿನ ವರೆಗೂ,

ಬಡವರ ಬೆಂಕಿಯು ನಾಲಗೆ ಚಾಚಿ

ಶ್ರೀಮಂತರನಸ್ಸಿತು ಬಾಚಿ!

ಬಡವರ ಸಿಟ್ಟು ಎನು ಪಿಶಾಚಿ?

ಬಡಬಾಗ್ನಿಯು ತಲೆತಗ್ಗಿತು ನಾಚಿ!

ಶ್ರೀಮಂತರ ಸೌಧಂಗಳ ಸತ್ತಿ
 ಸೀದುದು ಒಡಹೊಟ್ಟೆಯ ಉರಿಹತ್ತಿ.
 ದೂರದ ಆ ಗಿರಿಶಿಖರದ ಮೇಲೆ
 ನನಗೂ ತಟ್ಟಿತು ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆ!
 ಕೇಳಿಸಿತೊಡನೆಯೆ ಹಾಹಾಕಾರ!

ಮಕ್ಕಳುಮರಿಗಳ ಚೀತ್ಕಾರ!
 ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಬಾಣಂತಿಯರು,
 ನವ ವಧುಗಳು ಮೇಣ್ ಶ್ರೀಮಂತೆಯರು,
 ಹುಡುಗರು, ಮುದುಕರು, ಕುಂಟರು, ಕಿವುಡರು,
 ಬಡವರ ಗೋಳನು ಕೇಳದ ಕಿವುಡರು,
 ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿಗೆ ಕಾವಿಯನುಟ್ಟು
 ಬಡವರ ಹಸಿವಿಗೆ ಮೌಢ್ಯವ ಕೊಟ್ಟು

ಮುಖಸಂಪತ್ತನು ಕೊಂಡವರು,
 ಮೃಷ್ಠಾನ್ನವನ್ನೇ ಉಂಡವರು,
 ಗುರುಗಳು, ಶಿಷ್ಯರು, ಮನೆಗಳು, ಮಠಗಳು,
 ಎಲ್ಲರು ಬೆಂದರು ಒಡಬಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ,
 ಬಡವರ ಬಗ್ಗರ ಚರರಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ!
 ಬಡವನ ಚರರಾಗ್ನಿಯೆ ಬಡಬಾಗ್ನಿ!
 ಬಡವನ ಕಲೆಯುಗದಂತ್ಯದ ಕಲ್ಕ!

ನೋಡುತ್ತಲಿದೆ ;

ನೋಡುತ್ತಲಿದೆ !

ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು ಆ ದೃಶ್ಯ !

ಎಸಿದು ಈ ದೃಶ್ಯ ?

ರಕ್ತದ ಜಲಪಾತ !

ಸರನಾಂಸದ ನಾತ !

ಧುಮುಧುಮುಕುತ್ತಲಿದೆ ರಕ್ತದ ರಣಧುಸಿ !

ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ ಸರರಾರ್ತಧ್ವನಿ !

ಗಗನವು ರಕ್ತ ! ಭೂಮಿಯು ರಕ್ತ !

ಕಲ್ಪ

ನೋಡಿದರೆತ್ತಲು ರಕ್ತ ! ರಕ್ತ !

ಅಯ್ಯೋ ರಕ್ತ !

ಧುಮುಕುವ ಶೋಣಿತ ಗಿರಿಧುರಿಯಲ್ಲಿ,

ನರ ರುಂಡಗಳು

ನರ ಮುಂಡಗಳು

ಮುಂಗಾರಾಳದ ಒಲಸೆಯಲ್ಲಿ

ಆಲಯ ಕಲ್ಲುಗಳುರುಳುರುಳ್ಳಂತೆ

ಧುಮುಕುತಲಿರುವುವು ! ಒಂಟೆಗಳಂತೆ

ಧುಘಂ ಧುಘಂ ಧುಘಮ್ಮನೆ ಜಿದ್ದು

ಹಾರುತ್ತಲಿವೆ ಜಿನಿಸೆತ್ತರು, ಸದ್ದು !

ಸುಂದರಿಯರ ತಲೆಮಂಡೆಗಳು,

ಶ್ರೀಮಂತರ ನೆಣದುಂಡೆಗಳು,

ಪಾಪದ ದೇಹ, ಪುಣ್ಯದ ದೇಹ,

ಗುಡಿಗೋಪುರಗಳು, ಧರ್ಮದ ಗೇಹ,

ತೇಲಿ, ತೇಲಿ, ತೇಲಿ, ತೇಲಿ,

ಸುಗ್ಗುತಲಿವೆ ಕನಕಡ್ಡಿಯ ಹೋಲಿ !

ಯಾರವನಲ್ಲಿ ? ದೂರದಲಿ

ಧಾಂಪಿ ಬರುವನು ಕ್ರೌರ್ಯದಲಿ !

ಅಸ್ಥಿ ಪಂಜರದಶ್ಚವನೇರಿ,

ಬೆಳ್ಳಗೆ ಚಿಲಿಯುವ ದಾಡೆಯ ತೋರಿ,

ಅಸ್ಥಿ ಪಂಜರದಾಳವನು !

ಪ್ರೇತ ಸ್ವರೂಪಿಯದಾರವನು ?

ಬಲಗಡೆ ಕೈಯಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಕತ್ತಿ !

ಎಡಗಡೆ ಕೈಯಲಿ ಸಿಡಿಲಿನ ಬುತ್ತಿ !

ಎಲುವಿನ ಕುದುರೆ ! ಎಲುವಿನ ಆಳು !

ಇವನೆಯೆ ಕಲ್ಪ ? ಒಡವರ ಬಾಳು !

ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಿಹ ಬಡವರ ಗೋಳು !

ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ ;

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದೆ !

“ ಹಸಿವೇ! ದಾಹಾ! ” ಎನ್ನು ತ ಬಂದು,

“ ರಕ್ತಾ! ರಕ್ತಾ! ರಕ್ತಾ! ” ಎಂದು

ನೆತ್ತರು ಹೊಳೆಯಲಿ ಧುಮುಕಿದನು,

ಕುದುರೆಯೊಡನೆ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿದನು !

ಕುಡಿದನು ರಕ್ತವ ಮೊಗೆಮೊಗೆದು,

ತಿಂದನು ತಲೆಗಳ ತೆಗೆತೆಗೆದು !

ಎಲುಬಿನ ಕುದುರೆಯು ಕೆನೆಯುತ್ತಿತ್ತು ;

ನಾದವು ಬೊಮ್ಮವ ಜಿರಿವಂತಿತ್ತು !

ಎಲುಬಿನ ಮೂರ್ತಿಯು ಗಹಗಹಿಸಿತ್ತು ;

ಗುಡುಗಿನ ಮಾಲೆಯೆ ವೊರಮಡುತಿತ್ತು !

ಕುದುರೆಯು ಕುಡಿದೂ, ಆಳೂ ಕುಡಿದೂ,

ತಿಂದರು ಶವಗಳ ಲರಿಲರಿ ಕಡಿದೂ !

ಬತ್ತಿತು ರಣಧುನಿ, ಇನ್ನೂ ದಾಹ !

ಮಗಿದುವು ಹಣಗಳು, ಇನ್ನೂ ಹಸಿವೆ !

ಬಡವರ ಗಂಟಲ ಬೇಗೆಯ ದಾಹ !

ಬಡವರ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬಿಂಕಿಯ ಹಸಿವೆ !

ತುಂಬದು ಹೊಟ್ಟೆ ;

ತುಂಬದು ಹೊಟ್ಟೆ !

ಕೆಟ್ಟೇ! ಕೆಟ್ಟೇ !

ಆಯೋ ಕೆಟ್ಟೆ !

ಸೋಡಿದನ್ನಂ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ !

ಬರುತಿಹನಯ್ಯೋ! ಒಲ್ಲೇ! ಒಲ್ಲೇ !

ಸೋಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ !

ಕಂಪಿಸಿ ಬಿದ್ದೆ !

“ ಕಳ್ಳಿ ! ಕಳ್ಳಿ ! ” ಎನ್ನು ತ ಚೀರಿ

ಕಸಸೊಡೆದಿದೆ !

ಇನ್ನೆಲ್ಲೆಯ ನಿದ್ದೆ ?

ಅವತಾರ

—ಮತ್ತೆ ಇದೇನು ?
ಎಂದೆಂದಿಗು ಸಿನಗಿದೆ ಗತಿಯೇನು ?—

ಶಿಲುಬೆಯ ಮೇಗಡೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿಹೆ !
ಮುಳ್ಳಿನ ಮುಡಿಯನು ಇನ್ನೂ ಹೊತ್ತಿಹೆ !
ಕೈಕಾಲೆದೆಯಲಿ ಕಬ್ಬುನ ಕೂರೊಳೆ !
ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಕನ್ನೀರಿನ ಬಿಸಿಹೂಳೆ !
ಸಿನಗಿನ್ನೂ ತಪ್ಪದೆ ಈ ಗೋಳು ?
ಸಿನಗೆಂದೆಂದೂ ಶಿಲುಬೆಯ ಬಾಳು ?
ಓ ಕ್ರಿಸ್ತನೆ ಕರುಣಿಸಿ ಹೇಳು !—

ನೋಡದೊ ಚಲಿಸುತ್ತಿದೆ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಶವ !
ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಆಲಿಸು ! ಶಿವಾ ಶಿವ !
ಸೂಸಿದೆ ಕನಕರದಲಿ ಕಣ್ಣೀರು,
ಕ್ರಿಸ್ತನು ಕ್ಷಮೆಯಾ ತವರೂರು :

“ ದಿನದಿನ ದಿನವೂ ಶಿಲುಬೆಯ ನೇರಿ,
ಕ್ಷಣಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣವೂ ರಕ್ತವ ಸೋರಿ,
ಲೋಕಕೆ ಪ್ರೇಮ ಅಹಿಂಸೆಯ ಸಾರಿ,
ಮನುಜರ ಪಾಪವ ನಾ ತೊಳೆಯುತ್ತಿಹೆ ;
ಸಾವಿರ ಸಲ ನಾ ಹುಟ್ಟಿಹೆ, ಸತ್ತಿಹೆ !
ದಿನವೂ ದಿನವೂ ನಿಂದಿಸಿ ನೋಯಿಸಿ,
ದಿನದಿನ ದಿನವೂ ಹಂಗಿಸಿ ಸಾಯಿಸಿ
ಆರಾಧಿಸುವರು ಮೂದಲಿಸಿ !

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಅಂದು ಯಹೂದ್ಯರು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ
ನನ್ನನ್ನು ಶಿಲುಬೆಗೆ ಹಾಕಿಹರು ;
ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಮಾನವರೆಲ್ಲ
ಈಗತಿಗೆನ್ನ ನು ನೂಕಿಹರು !
ಎಲ್ಲರ ಎದೆಯೊಳು ಶಿಲುಬೆಯ ಹೊತ್ತು,
ದಿನದಿನ ಹುಟ್ಟಿ, ದಿನದಿನ ಸತ್ತು,
ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವೆ ನಾನು !
ಮಿಥ್ಯಾಭೂತಕೆ ನಿತ್ಯವು ದೇವರು
ತೆತ್ತಿಹ ಸತ್ಯದ ಬಲಿ ನಾನು !

ಬಡಬಗ್ಗರ ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಮುರಿದು
ಗುಡಿಗಳ ಕಟ್ಟುವರೆನಗಾಗಿ !
ನರಳುತ್ತಿರೆ ನಾ ನೆತ್ತರು ಹರಿದು
ಸಂಗೀತದ ನನ್ನ ನು ಕೂಗಿ
ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದೆವೆಂದೆನ್ನ ವರು,
ರಕ್ತ ಮಾಂಸವನೆ ತಿನ್ನುವರು !
ನನ್ನ ಧರ್ಮದಾ ಹೆಸರನೆ ಹೇಳಿ
ನನ್ನ ನೆ ಶಿಲುಬೆಗೆ ಕುತ್ತವರು ;
ನನ್ನ ರಕ್ತದಾ ಹೊಳೆಯೊಳ ತೇಲಿ
ಹೊಸ ಹೊಸ ಶಿಲುಬೆಯ ಕತ್ತವರು !
ಮಾನವರೆಯರು ಕ್ಷಮಿಸೈ ತಂದೆ ;
ಅಂದೂ ಇಂದೂ ಎರಡೂ ಬಂದೇ !
ಕ್ರೈಸ್ತ ಯಹೂದ್ಯರು ಮುಸಲರು ಹಿಂದೂ
ಎಲ್ಲರು ನನ್ನ ವರೇ ಎಂದೆಂದೂ ! ”

ಆದರದಿಲ್ಲ ?

ಕ್ರೈಸ್ತನ ಶಿಲುಬೆಯ ಕಣಮು ಅದೆಲ್ಲ ?—

ಅವತಾರ

ಮುತ್ತಿ ಇದೇನು ?
ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿನಗಿದೆ ಗತಿಯೇನು ?—

ಕಗತ್ತಲ ಪಾತಾಳದ ಗೂಯಲಿ,
ಸಡುಸಡುಗುತ್ತಿಹ ಕಿರಣಜ್ವಲಯಲಿ,
ಪ್ರಪಂಚ ರಕ್ತದ ಧೂಮಿಲ ತೇಲಿ
ನುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ ಅದೊ ಬೆಂಕಿಯ ದೋಣಿ !
ಅದರಲಿ ಮಾನವ ಮೂರ್ತಿಯ ಹೋಲಿ
ಕೂಗಿದೆ ಅದೊ ಅವತಾರ ಪ್ರಾಣಿ !
ಎದೆಯಲಿ ಅದೊ ಚುಚಿದ ಬಾಣ !
ಸೆತ್ತರು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದೆ ಕಾಣ !
ತುಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಪ್ರಾಣ !
ಸೋವಿನ ಜೀಡು
ಮೊಗವದು, ಸೋಡು !—

ಹುರುರುತ್ತಿರೆ ಶೋಣಿತ ವೇಣಿ,
ತೇಲುತ್ತಿರೆ ಬೆಂಕಿಯ ದೋಣಿ,
ಅವತಾರನ ಎದೆಯನು ಕಣಿ ಚುಚಿದಿರಿ,
ರಕ್ತದ ಹೊಳೆಯೋ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣ ಹೆಚ್ಚಿದಿರಿ,
ಯುಗಯುಗ ಯುಗವೂ ಹಗಲೂ ಇರಲೂ
ಬೀಯುತ್ತಿದೆ ಜಗದೀಶನ ಕರುಣ !—

—ಅಯ್ಯೋ ಇದೇನು ?
ಸಿನಗಿಂದೆಂದೂ ಇದೆ ಗತಿಯೇನು ?—

ಮೊದಲ ಚರಣಗಳು

	ಪುಟ.
ಅಯ್ಯೋ ನಾನೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ	೩೭
ಈ ಮಹಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯರಣಯಾಗ ಧೂಮದಲಿ	೪೦
ಉರುಳುರುಳು ಹಗಲಿರಳು	೨೬
ಎಷ್ಟು ದೇವರ ನೀನೆಷ್ಟು ನಂಬಿದರೇನೊಂ-	೪೪
ಒಳ್ಳೆತಾಗುವುದೆಲ್ಲ !	೪೫
ಕುಣಿಯುವಳಾರೀ ಭೈರವನಾರಿ	೨೦
ಕುಮಾರ ನ್ಯಾಸನು ಹಾಡಿದನೆಂದರೆ	೧೪
ಧುಮುಕಿದೆ !—ಘನತಿವಿರದ ಪಾತಾಳದ	೫೬
ನಡೆ ಮುಂದೆ, ನಡೆ ಮುಂದೆ	೭
ನಿದ್ದೆಯಲೋಕದಿ ಕನಸಿನ ಬೀದಿ	೬೭
ನಿನಗೆ ನಾನಾವ ಸನ್ಮಾನವನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ	೩೯
ನಿನ್ನ ಸುಲಿಗೆಯ ಕತೆಯನೋಡುತ್ತಿರೆಯರೆ ಕಣ್ಣು	೪೧
ನೂರು ದೇವರನೆಲ್ಲ ನೂಕಾಚೆ ದೂರ	೪೨
ನೋಡು ಬರುತಲಿರುವಳದೋ	೧೧
ಬರುತಲಿದೆ ! ಬರುತಲಿದೆ !	೩೩
ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ, ಬಿರುಮಳೆಯು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ	೫೩
ಮತ್ತೆ ಇದೇನು ?.... ..	೭೩
ವಸಂತವನವಲಿ ಕೂಗುವ ಕೋಗಿಲೆ	೩೬
ವಿಕಸಿತ ಸಹಸ್ರದಲ ಪದ್ಮ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ	೫೫
ವಿಲಯದ ವಿಪ್ಲವ ಮೂರ್ಮಿಯು ನಾನು	೧೭
ವೇದ ಋಷಿ ಭೂಮಿಯಲೆ ನಾಕನರಕಗಳಿಂದು	೫೪
ಶ್ರಾವಣ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯ ಸವಿಾರನು	೨೩
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲಿ ತನ್ನ ಜೀವವನು	೨೧
ಹೃದಯ ಶ್ಮಶಾನದಲಿ	೬೩

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೨೦	೧೧	ಕೋಟ್ಟುಸು ಕೋಟಿ	ಕೋಟ್ಟುಸುಕೋಟಿ
೩೦	೨೨	ಸಿಕ್ಕುರುಣಿ	ಸಿಕ್ಕುರುಣಿ
೩೪	೧೪	ಬರುವ	ಬರುವ
೪೮	೨	ಬಣ್ಣಿಸಿ	ಬಣ್ಣಿಸಿ
೬೩	೧೧	ತಾಗ್ಯದ	ತಾಗ್ಯದ
೬೩	೧೮	ನುಡುಗಿತು	ನುಡುಗಿತು

ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ

ರ ಕ್ತಾ ಕ್ಷಿ

ಕವಿಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರದೊಡನೆ

ಕ್ರೌ. ಅ. ೧೮ + ೨ + ೧೫೮ ಪುಟಗಳು ಬೆಲೆ. ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿ ರೂ. ೧-೮-೦
ಕ್ಯಾಲಿಕೊ ಪ್ರತಿ ರೂ. ೨-೦-೦

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಗರ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆದ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಅವಸಾನಕಾಲದ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಈ ನಾಟಕದ ಕಥಾವಸ್ತು. ಇಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಜೀವರಾಗಿ, ಕೇವಲ ಹೆಸರುಗಳಾಗಿ ತೋರುವ ಬಸವನಾಯಕ, ಚೆಲುವಾಂಬೆ, ನಿಂಬಯ್ಯ, ಲಿಂಗಣ್ಣ ಮಂತ್ರಿ, ಹೈದರಾಲಿ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಕಾವ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ—ನೂತನ ಜೀವವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಕವಿ ನಿರ್ಮಿತರಾಗಿ ಸಜೀವರಾಗಿರುವ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿ; ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅರಮನೆಯ ಪಿತೂರಿ, ಕುಯುಕ್ತಿ, ದ್ರೋಹ, ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆಗಳು, ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆ, ಹೇಡಿತನಗಳು—ಇವುಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ, ರತ್ನವಿನ ಪಾಲಾದ ನಗರದ ರುದ್ರನಾಶವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಬಹು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ, ರಸಭರಿತವಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸುವರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರತಿಭಾಸಂಪನ್ನವಾದ ಮಹತ್ವದ ಇಂತಹ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕವು ಬೆಂಗಳೂರು ದೊರೆಯುವುದು ದುರ್ಲಭವು. ಸರಳ ರಗಳೆಯೂ ಮೃದ್ವು ಗದ್ಯವೂ ಬಹು ಮನೋಜ್ಞನಾಗಿ ಬೆರೆತು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಪೂರ್ವ ರೋಭಾಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಎ., ಯವರು ಈ ಗ್ರಂಥದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು—

“ಇದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ “ಹ್ಯಾಂಲೆಟ್” ಕಾವ್ಯ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ “ಹ್ಯಾಂಲೆಟ್” ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿತು. “ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ” ಯಂಥ ಕ್ರಾಘ್ಯಸ್ವತಂತ್ರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕವು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅದರ ಮಟ್ಟವು ಬಹು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿರುವುದನ್ನು ವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.... ಇಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸುಯೋಗ ಲಭಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಪಂಡಿತ ಕುಕ್ಕೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಮೇಘನಂದೇಶ

ಕ್ರೌ. ಅ. ೪೮ ಪುಟಗಳು

ಬೆಲೆ ೦—೬—೦

ಕಾಳಿದಾಸನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ....ಅನುವಾದವು ಕುಸುಮಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿದೆ; ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡದ ಹಾಡುವೃತ್ತ, ಮುತ್ತಿನಂಥ ಮಾತುಗಳು, ಆ ಮಾತುಗಳ ಹೊಂದಿಕೆಯಾದ ಜೋಡಣೆ—ಇವುಗಳಿಂದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಮೃದುವುತೆ ಮಾಧುರ್ಯವೂ ಬಂದಿವೆ.—ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ.

ಸರಲತೆ, ಮಾಧುರ್ಯ, ವಿಶದತೆ—ಈ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕಾವ್ಯವು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ.

—ಶ್ರೀಯುತ ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರು.

ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನರ ಗಂಡುಗೊಡಲಿ

ಕ್ರೌ. ಅ. ೩೨ ಪುಟಗಳು

ಬೆಲೆ ೦—೪—೦

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾತ್ರಕುಲಜಲಧಿಯನ್ನು ಆಪೋಶನವನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದ ಕ್ರಾಂತಿನಾಥನ ಹೆಗಲನ್ನೇರಿದ ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯ ಕೂರಲಗು ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಸಮಯದ ದರ್ಶನವಿದು.

“ಇಂದಿನ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಣಕ್ಕೆ ಕೆರಳಿದ ಜೀವದ ಕಿಚ್ಚು ಇದರ ನುಡಿನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಣಕುತ್ತಿದೆ. ಹೊರಗಣ ದಾಸ್ಯದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಂಡು ತಾಳ್ಮೆಯಂಥ ತಾಳ್ಮೆಯು ಕೂಡ ಕ್ರಾಂತಿಕುಲಾರವನೆತ್ತಲು ಬಯಸುವದೆಂಬುದೇ ಆ ಕಿಚ್ಚು ; ಪರಶುರಾಮನ ಕ್ರಾಂತಿಕಥೆಯೇ ಅದರ ಹೊರಪಾಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪಡಿಯಚ್ಚು .....(ಈ ರೂಪಕದ) ಪ್ರತಿ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಬಲುಮೆಯಿದೆ! ಹೊಸ ಭಾವಗಳನ್ನು ತಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೊಂದಿಕೆ, ಹುರುಡು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ! ನಿಜವಾಗಿ ರಾಜರತ್ನರ ರಾಧ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಇಲ್ಲಿ, ಈ ಏಕಾಂಕದೃಶ್ಯದ ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯ ಕೆನ್ನೀರು ಹಸಿಗಳ ಕೆಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನೆನೆನೆನೆದು ಅಚ್ಚರಿಬಡುವಂಥ ಬಲ್ಲುಡಿಗಳು, ಕಿರಿವಾತುಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇಲ್ಲಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಅವರ ಒಳಗಿಚ್ಚಿನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕವಿಯು ಗೈವ ಭಾವ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿಫಲಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ, ಕೊನೆವರೆಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.”—ಜಯಕರ್ಣಾಟಕ.

ಪಂಡಿತ ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ನೋಹ್ರಾಬ್ ಮತ್ತು ರುಸ್ತುಂ (ಪದ್ಯಕಾವ್ಯ)

ಪ್ರಕಾಶಕರು—ಎಸ್. ವೆಂಕಟಗಿರಿರಾವ್ ಮತ್ತು ಸೋದರರು, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ.

ಕ್ರೌ. ಅ. ೪ + ೪೪ ಪುಟಗಳು

ಬೆಲೆ.

ಸಾದಾ ಪ್ರತಿ ೦—೪—೦

ಬಿಂದುಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ ೦—೬—೦

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

PRINTED AT THE
WESLEY PRESS AND PUBLISHING HOUSE,
MYSORE CITY.

